

A9-0360/2023

14.11.2023

JELENTÉS

válság idején az egyenlőtlenségek csökkentéséről és a társadalmi befogadás elősegítéséről a gyermekek és családjaik számára
(2023/2066(INI))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

Előadó: Sandra Pereira

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	27
MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK ÉS SZEMÉLYEK FELSOROLÁSA, AMELYEKTŐL VAGY AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT	30
VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	31
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	44
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN.....	45

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

válság idején az egyenlőtlenségek csökkentéséről és a társadalmi befogadás elősegítéséről a gyermekek és családjaik számára (2023/2066(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió alapjogi chartájára, különösen annak 14., 24., 32. és 33. cikkére,
- tekintettel a szociális jogok európai pillérére és az annak megvalósítására irányuló cselekvési tervre¹, annak 2030-ra szóló kiemelt céljaira és az uniós szociális eredménytáblára,
- tekintettel a 2021. május 8-i Portói Nyilatkozatra és a 2023-as Portói Szociális Fórum keretében megújított kötelezettségvállalásokra,
- tekintettel a 2015 szeptemberében New Yorkban elfogadott, 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendben foglalt fenntartható fejlődési célokra,
- tekintettel a gyermek jogairól szóló, 1989. november 20-án, New Yorkban elfogadott ENSZ-egyezményre,
- tekintettel az ENSZ 1966. december 16-án New Yorkban elfogadott, Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára,
- tekintettel az 1961-ben Torinóban aláírt Európai Szociális Chartára,
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2006. december 13-án, New Yorkban elfogadott ENSZ-egyezményre,
- tekintettel a gyermekek jogairól szóló, 2019. december 18-i ENSZ-határozatra,
- tekintettel a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelvre²,
- tekintettel a „Beruházások a gyermekek érdekében: a hátrányos helyzetből való kitörés” című, 2013. február 20-i 2013/112/EU bizottsági ajánlásra³,
- tekintettel a magas színvonalú kisgyermekkorai nevelési és gondozási rendszerekről szóló, 2019. május 22-i tanácsi ajánlásra⁴,

¹ COM(2021)0102.

² HL L 188., 2019.7.12., 79. o.

³ HL L 59., 2013.3.2., 5. o.

⁴ HL C 189., 2019.6.5., 4. o.

- tekintettel az európai gondozási stratégiáról szóló, 2022. szeptember 7-i bizottsági közleményre (COM(2022)0440), a kisgyermekkorai nevelésről és gondozásról: a 2030-ra vonatkozó barcelonai célokról szóló, 2022. december 8-i tanácsi ajánlásra⁵, valamint a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről szóló, 2022. december 8-i tanácsi ajánlásra⁶,
- tekintettel az UNICEF kutatóközpontjának „Children of the Recession: The impact of the economic crisis on child well-being in rich countries” (A recesszió gyermekei: a gazdasági válság hatása a gyermekjólétre a gazdag országokban) című 2014. évi jelentésére,
- tekintettel „Az egyenlőtlenségek csökkentése, különös tekintettel a gyermekszegénységre” című, 2015. november 24-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel a mindenki számára elérhető tisztességes és megfizethető lakhatásról szóló, 2021. január 21-i állásfoglalására⁸,
- tekintettel az európai gyermekgaranciáról szóló, 2021. április 29-i állásfoglalására⁹,
- tekintettel az ukrajnai háború elől menekülő gyermekek és fiatalok uniós védelméről szóló, 2022. április 7-i állásfoglalására¹⁰,
- tekintettel a gondozásra vonatkozó közös európai fellépés felé történő elmozdulásról szóló, 2022. július 5-i állásfoglalására¹¹,
- tekintettel az európai energiaárak emelkedésére adott uniós válaszról szóló, 2022. október 5-i állásfoglalására¹²,
- tekintettel az Eurydice hálózat „Key data on early childhood education and care in Europe” (A kisgyermekkorai nevelésre és gondozásra vonatkozó legfontosabb adatok Európában) című 2019-es tájékoztatójára,
- tekintettel az UNICEF gyermekek helyzetéről szóló, 2020-as, 16. gyorsjelentésére („Innocenti Report Card 16. Worlds of Influence – Understanding what shapes child well-being in rich countries”, A befolyás világa – A gazdag országokbeli gyermekjólét alakulásának megértése),
- tekintettel az UNICEF „Protecting child rights in a time of crises” (A gyermekjogok védelme válságok idején) című, 2021. évi éves jelentésére,
- tekintettel az UNICEF „Where do rich countries stand on childcare?” (Hogy állnak a gazdag országok a gyermekgondozás területén?) című 2021. évi éves jelentésére,

⁵ HL C 484., 2022.12.20., 1. o.

⁶ HL C 476., 2022.12.15., 1. o.

⁷ HL C 366., 2017.10.27., 19. o.

⁸ HL C 456., 2021.11.10., 145. o.

⁹ HL C 506., 2021.12.15., 94. o.

¹⁰ HL C 434., 2022.11.15., 50. o.

¹¹ HL C 47., 2023.2.7., 30. o.

¹² HL C 132., 2023.4.14., 65. o.

- tekintettel „Az EU gyermekjogi stratégiája” című, 2021. március 24-i bizottsági közleményre (COM(2021)0142),
- tekintettel a gyermekgaranciáról szóló megvalósíthatósági tanulmányról szóló, 2020. márciusi bizottsági zárójelentésre,
- tekintettel az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló, 2021. június 14-i (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlásra¹³,
- tekintettel a mentális egészség átfogó megközelítéséről szóló, 2023. június 7-i bizottsági közleményre (COM(2023)0298),
- tekintettel „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia” című, 2020. március 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0152),
- tekintettel a Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer” című, 2020. október 7-i közleményére (COM(2020)0620),
- tekintettel a Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékkal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030)” című, 2021. március 3-i közleményére (COM(2021)0101),
- tekintettel az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről szóló, 2023. január 30-i tanácsi ajánlásra¹⁴,
- tekintettel az Eurochild 2022. évi, „(In)visible children – Eurochild 2022 report on children in need across Europe” (Látható és láthatatlan gyermekek – Az Eurochild 2022. évi jelentése az Európában rászoruló gyermekekről) című jelentésére,
- tekintettel a „Save the Children” 2023. évi, „Guaranteeing Children’s Future – How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do” (A gyermekek jövőjének biztosítása – Hogyan érinti a Covid19, a megélhetési költségek és az éghajlati válságok a szegénységben élő gyermekeket, és mit kell tenniük az európai kormányoknak) című jelentésére,
- tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) és az UNICEF 2021. évi, „Child Labour: Global estimates 2020, trends and the road forward” (Gyermekmunka: 2020. évi globális becslések, tendenciák és a következő lépések) című jelentésére,
- tekintettel az ILO és az UNICEF 2023. évi, „More than a billion reasons: The urgent need to build universal social protection for children” (Több mint egymilliárd ok: Sürgősen egyetemes szociális védelmet kell kialakítani a gyermekek számára) című jelentésére,

¹³ HL L 223., 2021.6.22., 14. o.

¹⁴ HL C 41., 2023.2.3., 1. o.

- tekintettel a „Digitális évtized a gyermekek és az ifjúság számára: a gyermekbarát internetre vonatkozó új európai stratégia” című, 2022. május 11-i bizottsági közleményre (COM(2022)0212),
 - tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
 - tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére,
 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A9-0360/2023),
- A. mivel a gyermekek születési környezetének és életterének minősége döntő hatást gyakorol életminőségükre és az egészséges növekedéshez való egyenlő esélyeikre, általános fejlődésükre és a bennük rejlő potenciál megvalósítására; mivel az UNICEF „Első 1000 nap” elnevezésű kampánya szerint a gyermek agya példátlan ütemben fejlődik életének első éveiben, ami egyedülálló lehetőséget kínál a gyermek testi, mentális, kognitív, szociális és érzelmi fejlődése szempontjából; mivel minden gyermek egyedi, és mindegyikkal sajátosságait, fejlődési ütemüket, érdeklődési körüket és szükségleteiket tiszteletben tartva kell bánni; mivel a gyermekeket érintő valamennyi fellépésben – a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményben foglaltakkal összhangban – a gyermek mindenek felett álló érdekét kell vezérelniük tekinteni;
- B. mivel a bántalmazás és az elhanyagolás negatívan befolyásolja a gyermek fejlődését; mivel a nagyon fiatal korban kialakuló egyenlőtlenségek negatívan befolyásolják a gyermekek lehetőségeit, jóllétét és egészségét; mivel ezek az egyenlőtlenségek egész életre kiható következményekkel járhatnak felnőttkorukban, és megakadályozhatják, hogy teljes mértékben kibontakoztassák a bennük rejlő lehetőségeket; mivel az egyenlőtlenségek megelőzése a legjobb politika az egyenlőtlenségek hosszú távú csökkentésére;
- C. mivel a családoknak nyújtott hozzáférhető, színvonalas, gyermekközpontú szolgáltatások és támogatások hiánya növeli a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatát; mivel a családok többféle és egymással összefüggő kihívásokkal szembesülnek, amelyeket nem tud egyetlen szolgálat vagy szervezet megoldani, ami szükségessé teszi az ellátások folyamatosságát és a szolgálatok közötti megfelelő koordinációt a gyermekek előtt álló változások előkészítése és megkönnyítése érdekében;
- D. mivel 2022-ben az Unióban több mint 19,995 millió gyermek (24,7%, azaz minden negyedik gyermek) volt kitéve a szegénység és a társadalmi kirekesztés veszélyének; mivel a különbségek ellenére egyetlen tagállam sem mentes a gyermekszegénységtől és a társadalmi kirekesztéstől; mivel egyes tagállamokban ez a kockázat meghaladja a 30%-ot; mivel a legfrissebb adatok szerint ez a mutató az elmúlt négy évben növekedést mutatott; mivel a jólékonysági szervezeteknél még 2022-ben is nőtt a szociális szolgálatok által nyújtott támogatás iránti kérelmek száma¹⁵;
- E. mivel 2022-ben az Unióban élő, a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett gyermekek (18 év alattiak) aránya (21,1%) magasabb volt, mint a felnőttek

¹⁵ Eurodiaconia és Caritas Europa, [Survey on energy poverty/cost-of-living crisis](#) (Felmérés az energiaszegénységgel/megélhetési költségekkel kapcsolatos válságról), 2022.

esetében; mivel a 27 uniós tagállamból 18-ban a gyermekek nagyobb mértékben ki voltak téve a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának, mint a felnőttek; mivel 2022-ben az eltartott gyermekekkel rendelkező háztartásokban élő uniós lakosság több mint egyötödét (22,4%) fenyegette a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés; mivel 2022-ben az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyermekeinek 61,9%-a, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkező szülők gyermekeinek kevesebb mint 10,2%-a volt kitéve a szegénység kockázatának¹⁶;

- F. mivel a gyermekszegénység a háztartások szegénységében gyökerező, többdimenziós jelenség, ami azt jelenti, hogy az alacsony jövedelmű és alacsony iskolai végzettségű családok, az egyszülős családok – amelyek többségükben nőkből és gyermekeikből állnak –, a hátrányos helyzetű nagycsaládok, a hátrányos helyzetű térségekben élő családok és a különböző etnikai kisebbségekhez tartozó családok, valamint a fogyatékossgal élő gyermekek vagy szülők családjai esetében nagyobb a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázata, és nagyobb a szegénység generációk közötti átörökítésének valószínűsége; mivel a javak (bérek és szociális transzferek révén történő) újraelosztása döntő hatással van a társadalmi egyenlőtlenségre, a szegénységre és a társadalmi kirekesztésre – és ebből következően a gyermekszegénységre – kockázatára; mivel ez a jelenség kombinált, univerzális és célzott intézkedéseket tartalmazó, többdimenziós választ igényel annak megakadályozása érdekében, hogy az egyenlőtlenségek kölcsönösen erősítsék egymást; mivel ezen intézkedések szükségszerűen magukban foglalják a munkahelyteremtést, és biztosítaniuk kell a foglalkoztatás minőségét és stabilitását, valamint garantálniuk és erősíteniük kell a szociális jogokat, a megkülönböztetés elleni intézkedéseket, valamint a családi és a gyermekek után járó ellátásokat; mivel a gyermekek után járó nemzeti támogatások elengedhetetlenek a rászoruló családok megsegítése, valamint a minőségi és megfizethető közszolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférés biztosítása szempontjából;
- G. mivel 2022-ben az EU lakosságának 16,8%-a élt túlzásfolt háztartásban, és 9,3%-a nem tudta kellően melegen tartani otthonát; mivel az EU lakosságának 8,3%-a a háztartás rendelkezésére álló jövedelmének legalább 40%-át lakhatásra költötte;
- H. mivel 2022-ben az egyetlen felnőttből álló háztartásokban élő, eltartott gyermekekkel rendelkező uniós lakosság 56%-a nem volt képes váratlan pénzügyi kiadások fedezésére; mivel 2020-as adatok szerint az egyszülős családok, különösen az egyedülálló anyák által vezetett családok jobban ki vannak téve a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának (42,1%, míg a két felnőttet és három vagy több gyermeket magában foglaló családok esetében ez az arány 29,6%)¹⁷; mivel ez összefügg a szegénység feminizációjával, a nők bizonytalan és rosszul fizetett munkahelyeken és a részmunkaidős dolgozók körében való felülreprezentáltságával, a gondozási feladatokkal való túlterheltségükkel, valamint a férfiak és nők közötti bérszakadékkal; mivel a férfiak és a gyermektelen nők foglalkoztatási rátája közötti különbség 1%;

¹⁶ Eurostat, „[1 in 4 children in the EU at risk of poverty or social exclusion](#)” (Az EU-ban minden negyedik gyermek ki van téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának), 2021. október 28.

¹⁷ Eurostat, „[1 in 4 children in the EU at risk of poverty or social exclusion](#)” (Az EU-ban minden negyedik gyermek ki van téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának), 2021. október 28.

mivel a hat évnél fiatalabb gyermeket nevelő nők esetében ez a különbség 21%, és ez a háromgyermekesek esetében 37%-ra emelkedik¹⁸;

- I. mivel a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben felnövő gyermekek nehezebben tudnak érvényesülni az iskolában, egészségesek maradni, és életük későbbi szakaszában teljes mértékben kibontakoztatni a bennük rejlő lehetőségeket; mivel a korai gyermekéveket érintő szociális beruházások jelentős társadalmi-gazdasági megtérüléssel járnak, hozzájárulnak a generációkon átívelő szegénység láncolatának megszakításához, és ekként nem kezelendők költségként; mivel a gyermekkori szegénység és a társadalmi-gazdasági hátrányok hatásai, valamint ezek dolgozó felnőtteket érintő következményei a becslések szerint az uniós országok bruttó hazai termékének 3,4%-át teszik ki évente;
- J. mivel a szegénység és a társadalmi kirekesztés összefügg a gyermekek és szüleik migrációs vagy kisebbségi helyzetével vagy fogyatékosságával; mivel a migráns gyermekek felülreprezentáltak a szegénység kockázatának kitettek csoportjában; mivel az állampolgárság és a személyazonosító okmányok hiánya megnehezíti a hontalan gyermekek számára a legalapvetőbb jogok, például a születési anyakönyvezéshez, az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a társadalombiztosításhoz és a lakhatáshoz való jog érvényesítését, és ez a visszaélések és a kizsákmányolás nagyobb kockázatának teszi ki őket; mivel 2023 áprilisában az orosz invázió következtében közel 4 millió nem uniós polgár menekült el Ukrajnából az uniós tagállamokba;
- K. mivel az Unióban a roma gyermekek közel 83%-a¹⁹ a szegénység kockázatának kitett háztartásban él; mivel 2021-ben minden ötödik roma gyermek olyan háztartásban élt, ahol a házban nem volt vezetékes víz; mivel a súlyos anyagi nélkülözésben élő roma gyermekek aránya jóval meghaladja a kiszolgáltatót helyzetben lévő gyermekek normál népességen belüli arányát; mivel 2022-ben 10 roma gyermekből hat nem jutott hozzá a színvonalas koragyermekkori ellátásokhoz, és a hat év alatti gyermeket nevelő roma családok esetében 10-ből négy nem részesült semmilyen segélyben vagy hasonló támogatásban;
- L. mivel a COVID19-világjárvány hatása, a megélhetési költségek emelkedése és az ukrajnai háború tovább súlyosbította a gyermekek és családjaik társadalmi sebezhetőségét, különösen a világjárvány és a korábbi válságok által leginkább sújtott alacsony és közepes jövedelmű háztartásokban; mivel a jelenlegi globális társadalmi és gazdasági bizonytalanságok, valamint az éghajlatváltozás okozta kockázatok növelik az új válságok lehetőségét; mivel a közelmúltbeli válságokra adott anticiklikus válaszok hatékonyabbnak bizonyultak a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben, mint a 2008–2013-as válságban javasolt, megszorításokon és kiadáscsökkentéseken alapuló költségvetési konszolidációs intézkedések;

¹⁸ Eurofound, „Living and Working Conditions in Europe 2021”, 73. o.

¹⁹ [A 2020–2030-as időszakra vonatkozó uniós romastratégiai kerettel](#) összhangban a „roma” kifejezés gyűjtőfogalomként használatos számos különböző roma származású csoportra, például a romákra, a szintikre, a kálókra, a romnicselekre és a beásokra/rudárikra. Ez a gyűjtőfogalom kiterjed továbbá olyan csoportokra is, mint az askáli, egyiptomi, jeni, dom, lom, rom és abdál népesség, valamint a nomád életmódot folytató etnikai csoportokra és a „gens du voyage” közigazgatási megnevezés alá tartozókra, továbbá minden olyan emberre, aki cigánynak vallja magát, anélkül, hogy a gyűjtőfogalom használata tagadná e csoportok sajátosságait. Ezt a fogalommeghatározást a jelentés egészében figyelembe kell venni.

- M. mivel a Covid19-világjárvány tovább súlyosbította a mindennapi élet és a társas kapcsolatok megszakadása, az iskolák bezárása, a családon belüli erőszak, bántalmazás és elhanyagolás elleni védelem kijárási korlátozások idején tapasztalt csökkenése, valamint az alapvető szociális szolgáltatások megszakadása miatt a gyermekek által elszenvedett nehézségeket; mivel ezek a nehézségek jobban sújtották a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekeket, akik nem rendelkeztek az online oktatáshoz szükséges felszereléssel, internetlefedettséggel vagy akár elektromos árammal, és elveszíthették napi egyszeri meleg étkezésüket vagy a fűtéshez való hozzáférésüket;
- N. mivel a szociális jogok európai pillérére vonatkozó, 2021-ben elfogadott cselekvési terv a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett gyermekek számának 2030-ig legalább 5 millióval történő csökkentését tűzte ki célul; mivel a tagállamok nemzeti szegénységcsökkentési célokat fogadtak el; mivel e cél elérése azt jelentené, hogy az említett időpontban még mindig mintegy 15 millió gyermek lenne kitéve a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának az EU-ban; mivel az előrejelzések szerint megfelelő intézkedések nélkül az új, összetett és egymással összefonódó társadalmi válságok megjelenésével ez a szám tovább fog nőni;
- O. mivel a gyermekszegénység felszámolása elengedhetetlenül szükséges lépcsőfokot jelent ahhoz, hogy a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára igazságos, méltányos és szociális Európa jöhessen létre; mivel a társadalmi-gazdasági helyzet soha nem lehet akadály a gyermekek alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésének; mivel fokozott támogatásra van szükség annak biztosításához, hogy a gyermekek és a családok hozzáférjenek az alapvető szolgáltatásokhoz;
- P. mivel az uniós finanszírozás lehetővé teszi a gyermekszegénység elleni küzdelmet és a társadalmi befogadás előmozdítását célzó nemzeti szintű beruházásokat; mivel az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) mellett közvetlenül vagy közvetve más források is felhasználhatók olyan programok finanszírozására, amelyek számtalan módon hatást gyakorolnak a gyermekek és családjaik életére;
- Q. mivel minden gyermeket, szülőt, családot és gondozót védeni kell a nemen, a nyelven, a szexuális és/vagy nemi identitáson, a valláson vagy meggyőződésen, a politikai vagy ideológiai meggyőződésen, a nemzeti, faji, etnikai vagy társadalmi származáson, a nemzeti kisebbséghez tartozáson, a gazdasági helyzeten, a fogyatékossgon vagy más speciális szükségleten, az életkoron vagy bármely más helyzeten alapuló megkülönböztetéssel szemben;
- R. mivel a családok egyre sokfélelőbbek; mivel a gyermektámogatási és családpolitikák nem mindig tükrözik a családok sokféleségét és a családi életkörülményeket (pl. nem házas szülők alkotta családok, külön élő szülők két háztartásban élő gyermekei vagy a nagy mozaikcsaládban élő gyermekek, nevelőcsaládok, szivárványcsaládok), illetve nem mindig alkalmazkodnak kellőképpen azokhoz, ami rontja a családok életszínvonalát, szociális védelmi programokhoz és szociális ellátásokhoz való hozzáférését, valamint válságokkal szembeni rezilienciáját; mivel mind az Uniónak, mind pedig a tagállamoknak garantálniuk kell a családok jogi, gazdasági és szociális védelmét;
- S. mivel a Tanács 2021. június 14-én elfogadta az európai gyermekgaranciáról szóló ajánlását annak érdekében, hogy biztosítsa a rászoruló gyermekek hozzáférését a

kulcsfontosságú szolgáltatásokhoz, például az ingyenes koragyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz, az ingyenes oktatáshoz (beleértve az iskolai kiegészítő tevékenységeket és minden iskolai napon legalább egy egészséges étkezést is), az ingyenes egészségügyi ellátáshoz, az egészséges táplálkozáshoz és a megfelelő lakhatáshoz; mivel ez az eszköz lehetőséget kínál a szegénység és az egyenlőtlenségek csökkentésére, valamint a gyermekek társadalmi befogadásának előmozdítására; mivel az európai gyermekgarancia kimondta, hogy kiemelten kell foglalkozni a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekekkel²⁰; mivel a szegénység ördögi körének megtörését célzó integrált politika iránti elkötelezettségük bizonyítására minden tagállamnak ESZA+-forrásain belül megfelelő összeget kell elkülönítenie a gyermekgaranciára vonatkozó nemzeti tervek végrehajtására; mivel 2023 októberéig három tagállam még mindig nem nyújtotta be nemzeti cselekvési tervét;

- T. mivel a gyermek jogairól szóló, a tagállamok mindegyike által aláírt ENSZ-egyezmény értelmében minden gyermek számára biztosítani kell az oktatáshoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz, a lakhatáshoz és a védelemhez, az őket érintő döntéshozatalban való részvételhez, a pihenéshez és a szabadidőhöz, a kiegyensúlyozott étrendhez és a családi környezetben belüli gondoskodáshoz való jogot;
- U. mivel a Tanács elfogadta a kisgyermekkorai nevelésre és gondozásra vonatkozó barcelonai célok felülvizsgálatáról szóló ajánlást, és javasolta a koragyermekkorai nevelésre és gondozásra való jogosultság bevezetését;
- V. mivel az Unióban 2022-ben a három évesnél fiatalabb gyermekek mindössze 35,7%-a²¹ fért hozzá formális koragyermekkorai nevelési és gondozási rendszerhez, míg ez az érték a 3 éves és a tankötelezettség alsó korhatára közötti gyermekek esetében 88%-ra emelkedik; mivel csak hét uniós tagállam biztosít helyet hat hónapos kortól minden gyermek számára a koragyermekkorai nevelési és gondozási rendszerben; mivel több tagállam csak három éves kortól garantál finanszírozott helyet a gyermekgondozási rendszerben; mivel hároméves kortól jelentősen megnő az ingyenes koragyermekkorai nevelés és gondozás elérhetősége, és ez a tendencia minden egyes életkorban folytatódik, majd a kötelező általános iskolai oktatás megkezdése előtti utolsó évben szinte egész Európában általánossá válik²²; mivel Európában a három év alatti gyermekek esetében a családok többsége csak térítés ellenében vehet igénybe koragyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatást; mivel e szolgáltatások elérhetőségének hiánya – gyakran a szűkös rendelkezésre állás és a magas rejtett és

²⁰ A „kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek” vagy a „hátrányos helyzetű gyermekek/hátrányos helyzetű háztartásokból származó gyermekek” kifejezés ebben a jelentésben a gyermekgaranciában foglalt fogalom meghatározásra utal, amely a következő csoportokat foglalja magában: hajléktalan gyermekek, illetve a súlyosan elégtelen lakáskörülmények között élő gyermekek; fogyatékkal élő gyermekek; mentális egészségügyi problémával küzdő gyermekek; migráns háttérű, illetve kisebbségi etnikai csoportba tartozó gyermekek, különösen a romák; alternatív (elsősorban intézményi) gondozásban részesülő gyermekek; a bizonytalan családi helyzetű gyermekek;

Ebben a jelentésben ez a fogalom meghatározás magában foglalja az LMBTIQ+-gyermekeket is.

²¹ Eurostat, „[Children in formal childcare or education by age group and duration - % over the population of each age group – EU-SILC survey](#)” (A formális gyermekgondozásban vagy oktatásban részt vevő gyermekek életkor és időtartam szerint – az egyes korcsoportok %-ában – EU-SILC felmérés), 2023.9.29.; az adatok a heti 1–29 órában intézményes gyermekgondozásban részesülő, valamint a heti 30 óránál hosszabb, intézményes gyermekgondozásban részesülő három év alatti gyermekek százalékos arányának felelnek meg.

²² Európai Bizottság, az Eurydice hálózat „[Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe](#)” (Kulcsfontosságú adatok a koragyermekkorai nevelésről és gondozásról Európában) című tájékoztatója, 2019.

közvetlen költségek kölcsönhatása miatt – hátrányosan érinti a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű családokat, az egyszülős családokat, valamint a kevésbé fejlett régiókból és területekről származó családokat, ami növeli a gyermekek korai társadalmi kirekesztésének kockázatát; mivel a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett gyermekek koragyermekkori nevelésben és gondozásban való részvételét még azokban az országokban is akadályozza a gyermekgondozási létesítmények hiánya, ahol a koragyermekkori nevelési és gondozási szolgáltatások elérhetőségének átlagos szintje magas;

- W. mivel a koragyermekkori nevelés és gondozás döntő hatással van a gyermekek egészségére, valamint kognitív és társadalmi-érzelmi fejlődésére; mivel azok a dolgozó szülők, akik nem férnek hozzá gyermekgondozási létesítményhez, gyakran arra kényszerülnek, hogy informális gondozásra, többek között nem tanúsított gondozási hálózatokra bízják gyermekeiket; mivel a magas színvonalú, inkluzív koragyermekkori nevelés és gondozás egyenlő oktatási lehetőségeket biztosít e gyermekek számára, és elősegíti a szülők, különösen az anyák munkaerőpiaci integrációját; mivel az inkluzív oktatás az összes tanuló sokféle szükségleteit kezeli azáltal, hogy erősíti a részvételt a tanulás, a kultúrák közötti interakciók és a közösségi érzés szempontjából; mivel ezeknek a szolgáltatásoknak megfelelő pénzügyi és humán erőforrásokkal kell rendelkezniük, hogy azonosítani és támogatni tudják a sajátos nehézségekkel küzdő gyermekeket;
- X. mivel a legtöbb országban lényegében a háztartások viselik az oktatási költségeket, különösen az iskolai eszközök és a közlekedés tekintetében, ami az iskolaelhagyás egyik fő oka; mivel az Unióban a korai iskolaelhagyók átlagos aránya 10%²³, de ez az érték bizonyos csoportok, például a roma gyermekek és a fogyatékossgal élő gyermekek esetében magasabb;
- Y. mivel 2021-ben az Unióban a 16 év alatti gyermekek 3,6%-ának voltak kielégítetlen egészségügyi szükségletei, és a gyermekek 4,4%-a esetében számoltak be fogyatékossgáról²⁴; mivel sok család nem fér hozzá időben a megfelelő egészségügyi ellátáshoz, még azokban az országokban sem, ahol törvény rögzíti az egészséghez való jogot, néhányuknak pedig – különösen az állami szolgáltatások elégtelensége miatt – rendkívül korlátozott hozzáférése van az alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz, például a háziorvosokkal és ápolókkal való konzultációkhoz, a mentálhigiénés és pszichoszociális támogatáshoz vagy a fogászati ellátáshoz; mivel a szegénységbe és a társadalmi kirekesztésbe születő gyermekek jobban ki vannak téve több egészségügyi probléma veszélyének; mivel az Unióban egyre nagyobb a különbség a városi és vidéki területek, valamint a fejlettebb és kevésbé fejlett régiók között a színvonalas egészségügyi szolgáltatásokhoz és intézményekhez való hozzáférés tekintetében²⁵;

²³ Eurostat, „[Early leavers from education and training](#)” (Korai iskolaelhagyók), 2023.

²⁴ Eurostat, 2023, „[Health statistics – children](#)” (Egészségügyi statisztikák – gyermekek).

²⁵ Eurostat, 2022, „[Urban-rural Europe – quality of life in rural areas](#)”(Városi–vidéki Európa – életminőség a vidéki térségekben);

OECD iLibrary, „Delivering Quality Education and Health Care to All: Preparing Regions for Demographic Change – [Chapter 4. Delivering quality health services in rural communities](#)”, 5.3.2021 (Minőségi oktatás és egészségügyi ellátás biztosítása mindenki számára: A régiók felkészítése a demográfiai változásokra – 4. fejezet: Minőségi egészségügyi szolgáltatások a vidéki közösségekben).

- Z. mivel a szexuális egészség alapvető fontosságú az egyének, párok és családok általános egészsége és jólléte szempontjából; mivel számos tagállam olyan rendkívül korlátozó törvények révén próbálja meg tovább korlátozni a szexuális és reprodukív egészséghez és jogokhoz való hozzáférést, amelyek veszélyeztetik a nők egészségét a terhesség és a szülés során, valamint a gyermekek egészségét;
- AA. mivel az oltás a súlyos, ragályos és esetenként halálos betegségek megelőzésének fő eszköze; mivel 35 OECD-ország közül 14-ben csökkent a kanyaró elleni átoltottsági arány, amely a gyermekek általános oltási rendszerének mutatója²⁶;
- AB. mivel a gyermekek mentális jólléte kulcsfontosságú, hiszen ez teszi lehetővé számukra, hogy elérjék a megfelelő fejlődési mérföldköveket, megtanulják, hogyan birkózzanak meg a problémákkal, szociális és érzelmi készségeket sajátítsanak el; mivel a rossz gyermekkori élmények, a hátrányos megkülönböztetés, a szolgáltatásokhoz való elégtelen hozzáférés és a bizonytalan környezet a korai életkorban kialakuló mentális egészségügyi problémák fő okai közé tartoznak; mivel a Covid19-világjárványhoz hasonló nagy horderejű válságok a gyermekek egész generációinak mentális egészségét és jóllétét veszélyeztetik; mivel a mentális egészségügyi problémák előfordulási gyakorisága háromszor magasabb az alacsony jövedelmű családokból származó gyermekek körében²⁷;
- AC. mivel az Egészségügyi Világszervezet (WHO) hangsúlyozza, hogy a szoptatás a gyermekek hosszú távú egészsége és túlélése biztosításának egyik leghatékonyabb módja, és javasolja, hogy a csecsemőket életük első hat hónapjában kizárólag anyatejjel táplálják; mivel azonban a világban öt csecsemő közül csak kettő fér hozzá a szoptatáshoz²⁸;
- AD. mivel a fogyatékossgal élő gyermekek és a fogyatékossgal élő szülőktől született gyermekek továbbra is hátrányos megkülönböztetésnek és jogaik megsértésének vannak kitéve az élet minden területén fennálló akadályok miatt, nevezetesen a gyermekgondozási létesítményekhez, a szükségleteiknek megfelelő táplálkozáshoz, valamint az inkluzív oktatási tevékenységekkel kapcsolatos jelenléti és részvételi lehetőségekhez való nem megfelelő hozzáférés miatt, továbbá amiatt, hogy nem megfelelő a befogadás és nem megfelelően reagálnak a mobilitásukra és a pszichoszociális szükségleteikre a normál iskolákban, az egészségügyi ellátásban és a különböző terekben; mivel válságok idején különösen szembeötlőek ezek az akadályok, valamint a fogyatékossgal élő személyek és más, gondozásra és támogatásra szoruló személyek számára elérhető színvonalas gondozási és támogatási szolgáltatások hiánya, ami az informális, különösen a családi gondozókra – többségükben nőkre – nehezedő, további terhekhez vezet;

²⁶ UNICEF, 2020, „Innocenti Report Card 16. Worlds of Influence – Understanding What Shapes Child Well-being in Rich Countries” (A befolyás világa – A gazdag országokbeli gyermekjólét alakulásának megértése), 4. o.

²⁷ Save the Children, „[Guaranteeing Children’s Future – How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do](#)” (A gyermekek jövőjének biztosítása – Hogyan érinti a Covid19, a megélhetési költségek és az éghajlati válságok a szegénységben élő gyermekeket, és mit kell tenniük az európai kormányoknak), 2023. március.

²⁸ UNICEF, 2020, „[Breastfeeding practices world](#)” (Szoptatási gyakorlatok világszerte).

- AE. mivel a szegénység az alternatív gondozásba kerülés szempontjából fontos kockázati mutató, mivel növeli a gyermekek és családjaik kiszolgáltatottságát, és olyan helyzetbe vezethet, amelyben a szülők már nem tudnak megfelelően gondoskodni a gyermekeikről; mivel becslések szerint az EU-ban még mindig 345 000 gyermek él intézményekben²⁹, és 758 018 gyermek volt alternatív gondozásban 2021-ben³⁰; mivel a gyermekvédelmi intézkedések – többek között az intézményi kitagolás – elengedhetetlenek ahhoz, hogy a gyermekek élhessenek jogaikkal és maradéktalanul kiaknázhassák lehetőségeiket; mivel az intézményeknek képzett személyzetre van szükségük a minősített oktatási lehetőségek biztosításához, valamint a visszaélések és a gyermekek kizsákmányolása elleni küzdelemhez;
- AF. mivel minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy védelmet élvezzen a bántalmazással, az erőszakkal és az elhanyagolással szemben; mivel a kutatások azt mutatják, hogy a családokra nehezedő pénzügyi nyomás és a megfelelő szociális szolgáltatások hiánya esetén nő a bántalmazás, az erőszak és az elhanyagolás kockázata;
- AG. mivel Európában minden ötödik gyermek áldozatul esik a bántalmazás vagy a szexuális erőszak valamilyen formájának, és a legtöbb bántalmazás a családon belül, illetve a gondozással kapcsolatos intézményekben történik; mivel az Unióban az emberkereskedelem áldozatainak mintegy egynegyedét gyermekek teszik ki, akiknek többsége szexuális kizsákmányolás céljából elrabolt lány³¹;
- AH. mivel a kortársak közötti erőszak és megfélemlítés súlyos problémát jelent, amely különösen az iskolákban figyelhető meg, és káros hatással van a gyermekek közötti kapcsolatokra, valamint a gyermekek és a fiatalok mentális egészségére; mivel a diákok 23%-a számolt be arról, hogy havonta legalább egyszer zaklatást szenved el az iskolában³²;
- AI. mivel nem szabad alábecsülni azokat a kockázatokat, amelyeket a mindenütt jelen lévő digitális technológiák jelentenek a gyermekek és családjaik egészségére és jóllétére nézve; mivel a gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy védelemben részesüljenek a gazdasági szereplők marketing- és reklámozási gyakorlataival szemben, többek között a digitális terekben is; mivel a jelenlegi online termékek és szolgáltatások kialakítása fiatal koruktól kezdve függőséget okozó online tartalmaknak teszi ki a gyermekeket; mivel a gyermekek nem rendelkeznek a biztonságos és megbízható információfogyasztáshoz szükséges alapvető készségekkel és ismeretekkel; mivel ez következményekkel jár a gyermekek mentális egészségére, ideértve az alváshiányt, a szorongást, a depressziót, a figyelemhiányt, valamint végső soron az agy hosszú távú fejlődésére is; mivel a megnövekedett internethasználat olyan online tartalmak nagyobb kockázatának teheti ki a gyermekeket, mint a szexuális kizsákmányolás, az internetes zaklatás és az internetes megfélemlítés; mivel az elmúlt évben a lányok egyharmada és

²⁹ Lerch, V és Severinsson, A.N., 2019, „Feasibility Study for a Child Guarantee: Target Group Discussion Paper on Children in Alternative Care” (Megvalósíthatósági tanulmány a gyermekgaranciáról: Célcsoporti háttér-vitaanyag az alternatív gondozásban részesülő gyermekekről).

³⁰ UNICEF és Eurochild, 2021. november, „Children in alternative care: Comparable statistics to monitor progress on deinstitutionalisation across the European Union” (Alternatív gondozásban részesülő gyermekek: Összehasonlítható statisztikák az intézménytelenítés előrehaladásának nyomon követésére az Európai Unióban).

³¹ Európai Bizottság, Az EU gyermekjogi stratégiája, 2021. március 24.

³² OECD, „PISA 2018 Results: What School Life Means for Students' Lives” (A 2018. évi PISA-felmérés eredményei: Mit jelent az iskolai élet a diákok életében); átlagosan az OECD-országokban.

a fiúk egyötöde szembesült havonta egyszer zavaró tartalommal; mivel az LMBTQI+ közösséghez tartozó 15–17 éves válaszadók 15%-át érte már a szexuális irányultsága vagy neme miatt internetes zaklatás³³;

- AJ. mivel csak minden negyedik gyermek gondolja úgy, hogy a társadalom általában véve tiszteletben tartja a jogait³⁴; mivel a gyermekek nehezen férnek hozzá az igazságszolgáltatáshoz, mivel a bírósági eljárások szerkezete nem igazodik szükségleteikhez;
- AK. mivel az európai kontinensen 3,6 millió gyermek végez munkát³⁵, főként a mezőgazdaságban és az építőiparban; mivel alapvető fontosságú olyan intézkedések elfogadása, amelyek felszámolják a gyermekmunkát az Európai Unióban, és megelőzik a gyermekmunka új eseteinek megjelenését, különösen a válságokkal összefüggésben;
- AL. mivel az olyan környezeti problémák, mint a szennyezés, a szennyezett terület és a nem biztonságos ivóvíz minden gyermek egészségére nézve veszélyt jelentenek, és aránytalan hatást gyakorolnak a szegénységben élőkre és a kiszolgáltatott helyzetben lévőkre; mivel a gyermekek biztonságos, nyugodt és tiszta környezethez való jogát, valamint a környezetszennyezéstől mentes jövőhöz való jogot és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival szembeni védelmet erősíteni lehetne a jelenlegi környezetvédelmi vívmányok jobb, a gyermekeket figyelembe vevő tagállami végrehajtásával;
- AM. mivel a játék természetes és a leghatékonyabb módja annak, hogy a gyermekek megismerjék önmagukat, valamint társadalmi és természeti környezetüket, és szimbolikus módon kifejezzék magukat; mivel ez lényeges alapját képezi kognitív és érzelmi fejlődésüknek, funkcionális önállóságuknak, életmódbeli szokásaiknak, másokkal való interakciójuknak és konfliktuskezelésüknek; mivel a gyermekek társadalomban, kulturális életben, illetve az üdülési, szabadidős és sporttevékenységekben való részvétele közvetlenül hozzájárul jóllétükhez és segíti kiteljesedésüket;
- AN. mivel pénzügyi korlátok akadályozzák a hátrányos helyzetű családokból származó gyermekek nem formális oktatásban és tanórán kívüli tevékenységekben való részvételét, ami már a korai években felerősíti a társadalmi egyenlőtlenségeket;

Beruházás az egyenlőtlenségek csökkentésébe

1. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy jelentősen növeljék és biztosítsák a gyermekek életére közvetlen és közvetett hatást gyakorló szakpolitikákba történő fenntartható és megfelelő közberuházásokat azáltal, hogy garantálják az egyetemes, inkluzív és megfizethető, magas színvonalú közszolgáltatásokat, például a gondozást, a koragyermekkorai nevelést és gondozást, az oktatást, az egészségügyi ellátást, a szociális szolgáltatásokat, a vízellátást és a megfelelő higiénés körülményeket, valamint a

³³ Európai Bizottság, 2021: Az EU gyermekjogi stratégiája, 18. o.

³⁴ Európai Bizottság, 2021: Az EU gyermekjogi stratégiája, 4. o.

³⁵ Ez az észak-, dél-, nyugat- és kelet-európai adatok összegét jelenti: Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, 2021, „[Child labour statistical profile: Europe and Central Asia](#)” (A gyermekmunkára vonatkozó statisztikai profil: Európa és Közép-Ázsia).

tisztességes lakhatáshoz, az energiához, a közlekedéshez, az élelmiszerhez és a kulturális és szabadidős tevékenységekhez való egyetemes hozzáférést, továbbá a zöld területekhez való könnyű és szabad hozzáférést, amelyet hatékony célzott megoldások egészítenek ki, különösen a legkiszolgáltatottabbak számára;

2. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy minden szinten erősítsék meg azokat a mechanizmusokat, amelyek biztosítják a gyermekek, családok, gondozók és civil társadalmi szervezetek érdemi, biztonságos és inkluzív részvételét e szakpolitikák kidolgozásában, végrehajtásában, nyomon követésében és értékelésében; hangsúlyozza egy több ágazatra kiterjedő megközelítés fontosságát, amelyben valamennyi érdekelt fél partnerségben dolgozik azon, hogy integrált stratégiát dolgozzon ki a gyermekkori egyenlőtlenségek kezelésére a gyermekvédelem és a családjóléti szolgáltatások biztosításával, amelyekhez az uniós és nemzeti források felhasználásával strukturális beruházásokra és hatékony közkiadásokra van a legnagyobb szükség;
3. hangsúlyozza, hogy a társadalmi befogadást célzó politikáknak lehetővé kell tenniük a gyermekek általános fejlődését és az egyes gyermekekben rejlő lehetőségek kiaknázását fizikai egészségük és jóllétük, szociális készségeik, érzelmi fejlődésük, kommunikációs készségeik, általános ismereteik, valamint kognitív és nyelvi fejlesztésük tekintetében;
4. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő olyan minőségi munkahelyek létrehozását, amelyek határozatlan idejű foglalkoztatási formákkal és erős munkavállalói jogokat biztosító innovatív munkavégzési formákkal rendelkeznek, tisztességes és méltányos béreken és tisztességes munkakörülményeken alapulnak, továbbá garantálják a szociális biztonsághoz, a munkahelyi biztonsághoz és az egészségvédelemhez való hozzáférést, valamint a szilárd kollektív tárgyalásokat mint a munkavállalói jogok képviselőit és védelmének kulcsfontosságú mechanizmusait; úgy véli, hogy ezek az intézkedések az ápolási-gondozási és szociális szakmák vonzerejének növeléséhez és a jelenlegi munkaerőhiányra való reagáláshoz is szükségesek; hangsúlyozza a munka és a magánélet közötti egyensúly biztosításának fontosságát, többek között a szülési szabadság, az apasági szabadság, a gondozási és a szülői szabadság, valamint a szülők és gondozók rugalmas munkafeltételei révén, ideértve például a csökkentett munkaidő lehetőségét;
5. hangsúlyozza, hogy a Covid19-válság idején az iskolai oktatásban bekövetkezett zavarok tovább súlyosbították a tanulás terén tapasztalható egyenlőtlenségeket; kéri a tagállamokat, hogy a meglévő tanulási hiányosságok csökkentése érdekében hozzanak létre további rövid távú tanulási programokat, például nyári iskolákat vagy korrepetálást, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokból származó gyermekeket megcélozva; kéri a tagállamokat, hogy valamennyi oktatási intézmény tantervébe foglalják bele a digitális készségeket, és biztosítsák a tanárok és a tanulók számára a szükséges képzést és felszerelést; kéri a tagállamokat, hogy válság idején garantálják a gyermekek jogait és védelmét, különösen az alapvető szolgáltatásokhoz való folyamatos hozzáférést; ösztönzi a tagállamokat, hogy értékeljék a korábbi válságok során elfogadott intézkedések hatékonyságát egy sor olyan intézkedés előkészítése érdekében, amelyek új válságok esetén aktiválhatók, testre szabhatók és célzottan alkalmazhatók, figyelembe véve, hogy a világjárvány során hozott egyes intézkedések (például az otthoni munkavégzés, az online oktatás és szociális

gondozás/tanácsadás) – bár az adott időben szükségesek – negatív hatást gyakoroltak a gyermekek és családjaik társadalmi befogadásának előmozdítására;

6. elismeri, hogy a családoknak járó és a gyermekek után járó ellátások – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások számára – kritikus szerepet töltenek be a méltányos és inkluzív szociális védelmi rendszerek keretében, amelyeket hozzá kell igazítani a különböző családi formákhoz, és mindenki számára – a menekült és migráns gyermekek és családjaik számára is – időben biztosítják a szociális védelemhez és a megfelelő támogatáshoz való hozzáférést a tagállamok gyakorlatának megfelelően; felkéri a tagállamokat, hogy hívják fel a figyelmet a szociális ellátásokra való jogosultságra, egyszerűsítsék az adminisztratív eljárásokat és könnyítsék meg hozzájuk való hozzáférést annak érdekében, hogy kezeljék az alacsony kihasználtságot, és hogy fellépjenek a szegénységgel kapcsolatos megbélyegzések és sztereotípiák ellen;
7. felhívja az uniós költségvetési hatóságokat, hogy használják ki a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret közelgő félidős felülvizsgálatát az ESZA+, az ERFA, a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap, a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, az InvestEU, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) megerősítésére és jobb felhasználására a strukturális politikák, valamint a gyermekek és a családok szociális támogatásának megerősítése érdekében, figyelembe véve a szegénység több ágazatra kiterjedő jellegét; megismétli arra irányuló korábbi felhívását, hogy a 2021–2027 közötti időszakra sürgősen növeljék a gyermekgarancia finanszírozását legalább 20 milliárd EUR összegű célzott költségvetéssel; ragaszkodik ahhoz, hogy e célzott költségvetést beépítsék a felülvizsgált többéves pénzügyi keretbe és a megerősített ESZA+-ba; felszólítja a Bizottságot, hogy a gyermekgarancia hatékony végrehajtása érdekében bocsásson rendelkezésre minden rendelkezésre álló forrást, beleértve az ESZA+, a REACT-EU és az RRF forrásait is, és a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki azokat; hangsúlyozza, hogy ezen alapok felhasználásának átláthatónak kell lennie, és meg kell követelnie a civil társadalom és az érdekelt felek bevonását a tervezésbe, végrehajtásba és értékelésbe; ismételten kéri, hogy a gyermekszegénység elleni küzdelem érdekében valamennyi tagállam fordítsa ESZA+-forrásainak legalább 5%-át célzott intézkedésekre és strukturális reformokra; hangsúlyozza, hogy ez a küszöbérték csak egy minimumot jelent, és a tagállamokat arra ösztönzi, hogy az ESZA+ ennél nagyobb arányát fordítsák a gyermekszegénység elleni küzdelemre;
8. hangsúlyozza, hogy az uniós pénzeszközök kezelése bonyolult, és emiatt a kevesebb technikai erőforrással rendelkező szervezetek nem tudnak hozzáférni ezekhez a forrásokhoz; kiemeli, hogy a rugalmasabb, egyszerűsített irányítási eljárások és a technikai segítségnyújtásba való befektetés ott, ahol arra szükség van, hozzájárulhat az emberek és több gyermekeket és fiatalokat támogató szervezet megerősítéséhez; hangsúlyozza, hogy az ESZA+-rendelet³⁶ szerint a leginkább rászoruló személyek támogatása esetében a társfinanszírozási aránynak 90%-nak kell lennie, aminek meg kell könnyítenie az e finanszírozáshoz való hozzáférést azon programok és intézkedések számára, amelyek célja, hogy segítsék az érintett lakosságot a szegénységből való kilábalásban;

³⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Pluszról (ESZA+) és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

9. hangsúlyozza, hogy az egyetemes és hosszú távú politikák jobb védelmet nyújtanak a szegénység és a társadalmi kirekesztés többszörös okaival szemben azáltal, hogy strukturális válaszokat adnak, amelyek szükség esetén azonnali, egyszeri vagy ideiglenes célzott támogató intézkedésekkel egészíthetők ki, hozzájárulva a családok ellenálló képességének és autonómiájának megerősítéséhez, valamint gyermekeik szükségleteinek kielégítéséhez;
10. felhívja a tagállamokat, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a közszolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférés biztosítására a távoli régiókban annak érdekében, hogy csökkentsék a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségeket, és minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosítsanak a minőségi oktatáshoz, infrastruktúrához és egészségügyi ellátáshoz;
11. felhívja a tagállamokat, hogy hajtsanak végre olyan jogszabályokat, amelyek védik vagy erősítik az anyasági, apasági és szülői jogokat, lehetővé teszik a munka és a magánélet közötti hatékonyabb egyensúlyt, illetve a gondozási munka és a házimunka egyenlőbb elosztását, lehetővé teszik a nők számára, hogy a terhesség és a szülési szabadság után visszatérjenek a munkába, valamint elég időt és megfelelő lehetőségeket biztosítanak a szoptatásra a munkába való visszatérés után; felhívja a tagállamokat, hogy a magas színvonalú várandósgondozás és csecsemőgondozás megerősítése érdekében biztosítsák a könnyen hozzáférhető egészségügyi létesítményekben történő strukturális beruházásokat; kiemeli, hogy e jogszabályok megerősítése nagymértékben segítheti a nemi alapú megkülönböztetés és a bérdiszkrimináció elleni küzdelmet;
12. üdvözli a szülői jogállás tagállamok közötti elismeréséről szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatot; felhívja a Tanácsot, hogy azt mielőbb fogadja el; emlékeztet arra, hogy a szülői jogok Unión belüli széttagoltsága gazdasági, jogi és érzelmi terhet ró a gyermekekre és a családjaikra, és ellentmond a „gyermek mindenek felett álló érdeke” elvének;
13. felhívja a tagállamokat, hogy hozzanak létre tanácsadó struktúrákat a családok támogatása és a gyermekek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek biztosítása érdekében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a családközpontú gyermekkori politikákat és beavatkozásokat, figyelembe véve a családok szükségleteit és törekvéseit, mint a társadalmi kohézió erősítésének egyik elemét;
14. hangsúlyozza, hogy a gyermekszegénységet és a társadalmi kirekesztést illetően egy olyan, életcikluson alapuló megközelítés elfogadására van szükség, amely hozzájárul a generációkon átívelő szegénység körforgása kockázatának megtöréséhez, figyelembe veszi a kisgyermekkor, gyermekkor és kamaszkor eltérő szükségleteit azáltal, hogy méri az egyes gyermekek által egyidejűleg tapasztalt nélkülözések számát, ezáltal azonosítva a leginkább rászoruló gyermekeket, és nem csak a pénzübeli szegénységet méri, hanem a többdimenziós nélkülözést is; felhívja a tagállamokat, hogy azonosítsák a megélhetési válság által érintett, a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának nagyobb mértékben kitett gyermekeket, beleértve a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő gyermekeket is, annak biztosítása érdekében, hogy hatékony és ingyenes hozzáférést biztosítsanak számukra a magas színvonalú kulcsfontosságú szolgáltatásokhoz, például a koragyermekkori neveléshez és gondozáshoz, az oktatáshoz és az iskolai

tevékenységekhez, az egészségügyi ellátáshoz, valamint iskolanaponként egy egészséges étkezéshez, továbbá hatékony hozzáférést biztosítsanak számukra az egészséges táplálkozáshoz és a megfelelő lakhatáshoz; felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul dolgozzon ki ambiciózus, integrált szegénység elleni uniós stratégiát;

15. felhívja a Bizottságot, hogy a gazdaság- és szociálpolitikák koordinálására szolgáló európai szemeszter éves ciklusainak keretében javasoljon reformokat a társadalmi befogadás és az egyenlőtlenségek csökkentésének előmozdítására a közszolgáltatások megerősítése és annak révén, hogy európai, nemzeti és regionális szintén bevonják a szociális partnereket a nemzeti reformprogramok, az országjelentések és az országspecifikus ajánlások kidolgozásába és végrehajtásába; kéri, hogy az európai szemeszter részeként kövessék nyomon a gyermekszegénységre vonatkozó mutatók alakulását annak érdekében, hogy valamennyi tagállam megfelelő információkat tudjon nyújtani e probléma kezeléséhez; hangsúlyozza továbbá, hogy a közszolgáltatásokat érintő megszorítások egyes tagállamokban aláásták a szociális és munkavállalói jogokat; kéri a tagállamokat, hogy növeljék a hivatásos gondozási szolgáltatások elérhetőségét és hozzáférhetőségét célzó beruházásokat, hogy ezáltal csökkentsék az informális gondozókra nehezedő terheket, és a gondozás terén biztosítsák a minőségi minimumszabályokat; úgy véli, hogy a gyermekekkel kapcsolatos szakpolitikákba való elégtelen beruházás a gyermek jogairól szóló egyezmény szerinti nemzetközi kötelezettségek teljesítésének elmulasztását jelenti;
16. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervben túlságosan alacsony a gyermekszegénység csökkentésére irányuló célok ambíciószintje, és megjegyzi, hogy ez nem lesz elegendő ahhoz, hogy minden kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermeket kiemeljenek a szegénységből; hangsúlyozza, hogy a Covid19, az ukrajnai háború és a megélhetési költségekkel kapcsolatos válság hatásai még ambiciózusabb célokat tesznek szükségessé; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy csak 19 tagállam állapított meg 2030-ig elérendő nemzeti célokat a gyermekszegénység csökkentésére vonatkozóan; felhívja a tagállamokat, hogy a gyermekszegénység felszámolása érdekében fogadjanak el ambiciózus célokat a gyermekszegénység csökkentésére;
17. hangsúlyozza, hogy a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretet kell bevezetni az európai szemeszteren belül a társadalmi egyenlőtlenségek feltárása és kiigazítása érdekében, ugyanakkor biztosítani kell a gyermekekre vonatkozó szakpolitikák értékelését és a szociális jogok európai pillérének hatékony végrehajtását, többek között egy eredménytábla-rendszer segítségével; kéri, hogy a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret eredményei tükröződjene az országspecifikus ajánlásokban;

Az egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló határozott közpolitikák

18. hangsúlyozza, hogy a koragyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való hozzáférés terén Uniós-szerte tapasztalható nehézségekre tekintettel növelni kell az inkluzív és magas színvonalú koragyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokba történő beruházásokat, anélkül, hogy elhanyagolnák a 0–3 éves gyermekeket, valamint a gazdaságilag és társadalmilag hátrányos helyzetű családokból származó gyermekeket, ezáltal az oktatási folyamat kezdetétől fogva nyilvános és egyetemes válaszingédkedést hozva létre vagy erősítve meg, valamint garantálva az esélyegyenlőséget és az

oktatáshoz való egyenlő hozzáférést mindenki számára; hangsúlyozza, hogy elegendő gyermekgondozási szolgáltatás biztosítására van szükség, amelyeknek az Unió egészében egyformán hozzáférhetőnek kell lenniük; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Tanács 45%-ra csökkentette a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a három év alatti gyermekek legalább 50%-a vehessen részt a koragyermekkori nevelésben és gondozásban;

19. hangsúlyozza, hogy a gyermekek általános fejlődésének biztosítása érdekében javítani kell a koragyermekkori nevelési és gondozási szolgáltatások minőségét megfelelő pénzügyi és emberi erőforrások, valamint a gyermekpszichológiai és gyermeknevelési ismeretekkel rendelkező személyzet megfelelő pedagógiai képzése révén; hangsúlyozza, hogy e javulás lehetővé tétele érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a személyzet tagjai tisztességes bérekkel és szakmai előmeneteli lehetőségekkel rendelkezzenek;
20. kéri a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a koragyermekkori nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, például a szülők rendelkezésre álló helyekről való tájékoztatása, vagy a kiszolgáltatott helyzetben lévő családok adminisztratív eljárásokban való segítése révén, és hogy e szolgáltatásokat igazítsák a munkaerőpiac realitásaihoz; emlékeztet a tagállamok azon kötelezettségére, hogy biztosítsák az állami gyermekgondozási szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférést; megjegyzi, hogy amennyiben ez a hozzáférés nem elegendő, a magán-, otthoni és együttműködésen alapuló létesítményeknek ki kell tudniuk egészíteni az állami koragyermekkori nevelési és gondozási szolgáltatásokat, feltéve, hogy teljes mértékben megfelelnek a gyermekek általános fejlődésére vonatkozó ugyanazon minőségi előírásoknak;
21. felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy minden gyermek minden életkorban férjen hozzá a formális és nem formális, nyilvános, inkluzív és magas színvonalú oktatáshoz, beleértve a tanórán kívüli tevékenységeket is, előmozdítva érzelmi, szociális, kognitív és fizikai fejlődésüket; felszólítja a tagállamokat, hogy a szükségletekhez igazodva alakítsák ki a megfelelő tanár-diák arányt, biztosítva a gyermekek biztonságát és jóllétét, valamint maximalizálva az oktatási rendszerek hatását az esélyegyenlőség megteremtésében és a kirekesztés nemzedékek közötti körforgásának megtörésében;
22. kiemeli az olyan közoktatásba és ingyenes oktatásba történő beruházások fontosságát, amelyek biztosítják a kiszolgáltatottabb társadalmi csoportokhoz tartozó gyermekek számára az egyénre szabott megközelítést; hangsúlyozza, hogy egy ilyen megközelítést a tanárok, a szociális és oktatási szakemberek, a családok és a közösségek együttműködésével kell kidolgozni; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy küzdjenek az iskolai szegregáció ellen, és dolgozzanak ki az inkluzív oktatás előmozdítására szolgáló szakpolitikákat, stratégiákat és eszközöket; megjegyzi, hogy nagyon korlátozott és egyedi helyzetekben, például súlyos fogyatékoságok esetén, szükség lehet speciális osztályok vagy iskolák biztosítására a gyermekek számára, hangsúlyozva ugyanakkor, hogy ezeket a speciális osztályokkal vagy iskolákkal járó hátrányos megkülönböztetés és kirekesztés kockázata miatt csak végső eszközként szabad alkalmazni; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az őket érintő nehézségek kezelése érdekében kifejezetten biztosítsák minden fogyatékosággal élő személy számára az inkluzív, magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférést;

23. kiemeli néhány olyan tagállam tapasztalatait, amelyek biztosítják, hogy a tankönyvek és tananyagok, valamint az iskolai közlekedés, az egészséges étkezés, az oktatási és kulturális kirándulások és a felügyelet ingyenes legyen; javasolja, hogy az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosításának és a legkiszolgáltatottabb családok pénzügyi támogatásának fontos eszközeként ezt a rendszert terjesszék ki valamennyi tagállamra; felhívja a tagállamokat, hogy osszák meg egymással az e tapasztalatokkal és programokkal kapcsolatos bevált gyakorlatokat; javasolja, hogy a tagállamok biztosítsanak hozzáférést az egészséges, ingyenes iskolai étkeztetéshez legalább a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek számára, megbélyegzés, illetve közvetlen vagy közvetett megkülönböztetés nélkül; hangsúlyozza, hogy a rászoruló gyermekeknek azokon a napokon is ingyenes étkezést kellene kapniuk, amikor nem járnak iskolába;
24. felhívja a tagállamokat, hogy garantálják a nyilvános, megfizethető és minőségi anyai, újszülött és gyermekgyógyászati egészségügyi ellátáshoz való egyetemes hozzáférést, beleértve az elsődleges megelőzést, az immunizációs programokat és az alapellátást, a diagnózishoz, a kezeléshez és a rehabilitációhoz való hozzáférést, valamint az orvosi és terápiás szakorvosok legkülönbözőbb skálájához való hozzáférést, garantálva a nők szexuális és reprodukciós egészséghez, szülészeti ellátáshoz és otthoni ellátáshoz való jogát a szülés előtti és utáni gondozási időszakban, valamint a családi orvosokhoz, ápolókhoz, fogorvosokhoz, táplálkozási szakemberekhez, beszéd- és nyelvterapeutákhoz, szemészekhez, családtanácsadókhoz és pszichológusokhoz és más mentális betegségekkel foglalkozó szakorvosokhoz való hozzáférést, függetlenül a szülők etnikai, társadalmi vagy közigazgatási státuszától; hangsúlyozza a gyermekek beoltásának értékét és a védőoltások előnyeivel kapcsolatos félretájékoztató megagályai elleni küzdelem szükségességét; aggodalmát fejezi ki a gyermekgyógyszerek tartós hiánya miatt, és arra kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a gyermekgyógyászati alapellátásban használt fontos gyógyszerek megfelelő előállítását és készletezését;
25. felhívja a tagállamokat, hogy hozzanak létre partnerségeket az oktatási, egészségügyi és szociális szolgálatok között, hogy megkönnyítsék a rászoruló gyermekek számára az ellátáshoz és támogatáshoz való hozzáférést, például a gyermekek rendszeres hallás- és látásvizsgálatának biztosítása révén közvetlenül az iskolában; felkéri a tagállamokat, hogy szüleik előzetes beleegyezésével könnyítsék meg a különböző szociális, oktatási és egészségügyi szolgálatok közötti információcserét a gyermekek fejlesztési szükségleteiről, biztosítva ugyanakkor a gyermekek és családjaik magánélethez való jogának és a gyermek mindenek felett álló érdekének tiszteletben tartását;
26. kéri a tagállamokat, hogy megfelelő módon dolgozzanak ki, finanszírozzanak és hajtsanak végre nemzeti stratégiákat annak biztosítása érdekében, hogy a gyermekek és családjaik egészséges és megfizethető élelmiszerekhez jussanak; emlékeztet arra, hogy a friss, megfizethető és egészséges élelmiszerekhez való korlátozott hozzáférés folyamatosága egészségügyi problémákat okoz, különösen az alacsonyabb jövedelmű háztartásokban és az elégtelen összeköttetésekkel rendelkező és kevés szolgáltatást nyújtó területeken élő, kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek esetében; sürgeti a tagállamokat, hogy közegészségügyi stratégiáikba építsék be az egészséges élelmiszereket, ösztönözve a változatos étrendet és szükség esetén az étrendkiegészítőket, hogy a gyermekeket megvédjék a rossz táplálkozás és az alultápláltság káros hatásaitól; olyan intézkedésekre szólít fel, amelyek ösztönzik az

egészséges és megfizethető élelmiszerek elérhetőségét, ugyanakkor a gyermekek és serdülők körében visszaszorítják a magas cukortartalmú és hizlaló élelmiszerek és italok fogyasztását;

27. kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák és erősítsék meg a kifejezetten az élelmiszer-segélyezéssel foglalkozó nem kormányzati szervezetekkel folytatott zavartalan együttműködést és a számukra nyújtott megfelelő pénzügyi támogatást, valamint erősítsék meg a köz- és magánszektor érintett szervezeteivel való együttműködést annak érdekében, hogy hatékonyabban és célzottan lehessen kezelni a jelenlegi válság gazdasági hatásait, és jobban lehessen támogatni az érintett családokat; hangsúlyozza, hogy sürgősen figyelmet kell fordítani az élelmiszersegélyekkel kapcsolatos jelenlegi válságra, amellyel az érintett szervezetek és a gazdaságilag kiszolgáltatott helyzetben lévő családok és gyermekeik egyaránt szembesülnek; felkéri a tagállamokat, hogy EU egymástól való tanulási programja keretében osszák meg ismereteiket és tapasztalataikat a szülők foglalkoztatásának támogatásával kapcsolatban;
28. úgy véli, hogy a Bizottság mentális egészségügyi stratégiájában és nemzeti cselekvési terveiben nem vették kellőképpen figyelembe a szegénységből és a társadalmi kirekesztésből eredő pszichológiai nehézségeket; kéri a tagállamokat, hogy egyedi és személyre szabott szociális szolgáltatások, valamint mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatások révén támogassák a kiszolgáltatott helyzetben lévő családokat;
29. tudomásul veszi a Bizottságnak a „Digitális évtized a gyermekek és az ifjúság számára: a gyermekbarát internetre vonatkozó új európai stratégia” című, 2022. május 11-i közleményét, és olyan átfogó szakpolitikát kér, amely a gyermekek mentális egészségének az online tartalmaknak való túlzott kitettséggel és az online tartalmak túlfogyasztásával szembeni védelmére irányul;
30. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a WHO ajánlásaival összhangban aktívan mozdítsák elő a szoptatást;
31. üdvözli a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló stratégiát (2021–2030), amely konkrét módja a fogyatékossgal élő személyek egyenlő jogai és a társadalomban való teljes körű részvételük biztosításának; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy a fogyatékossgal élő személyeket kellően figyelembe vegyék az uniós szakpolitikák és kezdeményezések kidolgozása, végrehajtása és nyomon követése során, különös tekintettel a gyermekek előtt álló akadályokra és kihívásokra; felhívja a Bizottságot, hogy gyorsítsa fel a fogyatékossgal élő személyek számára nyújtott kiváló szociális szolgáltatások keretrendszerére irányuló javaslatát³⁷, és biztosítsa, hogy ez a keretrendszer a fogyatékossgal élő gyermekek és a fogyatékossgal élő szülőkkel rendelkező gyermekek számára is javítsa a kiváló szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést; hangsúlyozza, hogy a gondozásra szoruló, fogyatékossgal élő és/vagy kognitív zavarokkal küzdő gyermekeknek – különösen válság idején – konkrét és célzott intézkedésekre, valamint speciális oktatási és gondozási szolgáltatásokra van szükségük az egyenlőtlenségek és a társadalmi integráció hiányának ellensúlyozása érdekében;

³⁷ Európai Bizottság, 2022. május, „[A fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatásáról szóló stratégia eredményei](#)”.

32. kéri a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki konkrét intézkedéseket a fogyatékossgal élő szülők és a fogyatékossgal élő gyermekeket nevelő szülők támogatására, és biztosítsanak hozzáférhető tájékoztatást a számukra elérhető támogatásokról; elismeri a családközpontú koragyermekkori beavatkozás előnyeit, és arra kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy azt minden érintett szakpolitikai területen – többek között a gyermekek és a fogyatékossgal élő személyek jogainak védelmére irányuló szakpolitikákban is – érvényesítsék, és segítsék elő az ezzel kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok megosztását; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a fogyatékossgal élő személyek megfelelő életszínvonalát és szociális védelmét biztosító intézkedések tervezésekor – különösen válságok és átmenetek idején – vegyék figyelembe a fogyatékossgal élő személyek szempontjait, és folytassanak érdemi konzultációt a fogyatékossgal élő személyekkel és az őket képviselő szervezetekkel;
33. felhívja a tagállamokat, hogy fokozzák a szociális szolgáltatások és a szociális védelem hatékonyságát, többek között a munkaerőhiány kezelésével és a szakmai fejlődésükbe való befektetéssel, folyamatos képzési lehetőségek révén, valamint a megfelelő bérek és tisztességes munkakörülmények biztosításával;
34. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a lehető legszélesebb körben használják ki az európai gyermekgaranciát a szegénységben élő és társadalmilag kirekesztett gyermekek és családok társadalmi integrációját és befogadását elősegítő szociális válaszként, különösen az azonosított célcsoportokhoz tartozó és a legtávolabbi területeken élő gyermekek és családok esetében; hangsúlyozza, hogy a rendelkezésre álló források egyértelműen nem elegendők a meglévő – az egymást követő válságok kumulatív hatása és az állami beruházások hiánya által súlyosbított – strukturális problémák kezeléséhez; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a beruházásokat és erősítsék meg a gyermekvédelmi rendszereket és a szociális jóléti szolgáltatásokat, az új válságokra és a rászoruló gyermekek növekvő számára³⁸ tekintettel lehetővé téve a gyermekgarancia gyors végrehajtását;
35. ismételten kéri azokat a tagállamokat, amelyek az európai gyermekgarancia keretében még nem tették közzé nemzeti cselekvési tervüket, hogy ezt tegyék meg annak érdekében, hogy a rászoruló gyermekek késedelem nélkül részesülhessenek annak előnyeiből; felhívja a tagállamokat, hogy rendszeresen vizsgálják felül és frissítsék nemzeti cselekvési terveiket, átfogó, ambiciózus intézkedésekkel teljesítsék politikai kötelezettségvállalásaikat, és vezessenek be nyomomonkövetési és értékelési rendszereket egyértelmű, több ágazatra kiterjedő és összehasonlítható mérőszámok meghatározása, a hatékony és eredményes adatgyűjtésbe és konkrétabb célokba való beruházás, valamint a gyermekgarancia célkitűzéseinek tükrözése révén; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák az európai gyermekgarancia mint szegénység elleni stratégia és a megerősített ifjúsági garancia mint aktív munkaerő-piaci politika közötti koherenciát és szinergiákat annak érdekében, hogy a születéstől a felnőttkorig terjedő teljes életszakaszt lefedjék;

³⁸ Save the Children, „[Guaranteeing Children’s Future – How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do](#)” (A gyermekek jövőjének biztosítása – Hogyan érinti a Covid19, a megélhetési költségek és az éghajlati válságok a szegénységben élő gyermekeket, és mit kell tenniük az európai kormányoknak), 2023. március.

36. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a kifejezetten a munkanélküli vagy dolgozói szegénységben rekedt szülőknek nyújtott szociális támogatást, különösen garantált minimáljövedelem révén; kéri a Bizottságot, hogy a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett tegyen javaslatot egy olyan, minimáljövedelemről szóló keretirányelvre, amely közös minimumszabályokat és módszereket határoz meg a hozzáférhető, támogató és megfelelő minimáljövedelem-rendszerek garانتálása érdekében;
37. kiemeli a gyermekek és családjaik igényeit kielégítő, jóllétüket, magánéletüket és életminőségüket biztosító, tisztességes, megfizethető, inkluzív, energiahatékony és minőségi lakhatáshoz való jogot; sajnálatát fejezi ki az olyan lakhatási politikák miatt, amelyek több tagállamban kiszorítják a családokat a városokból, torzítják a szociális élet mechanizmusait és gyengítik az elsődleges támogatási hálózatokat, ezáltal növelve a gyermekek kirekesztését; felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsanak elő olyan állami lakáspolitikát, amely fellép az ingatlanspekuláció ellen, fektessenek be a szociális és fenntartható lakhatásba, és garantálják az ehhez való jogot; kéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki ambiciózus tervet valamennyi uniós polgár lakhatási igényeinek kielégítésére, támogassa a szociális lakhatás fejlesztését, egyúttal tegye hozzáférhetőbbé a lakhatási támogatásokat, és 2030-ig megelőző és lakhatási stratégiák révén szüntesse meg a hajléktalanságot; emlékeztet arra, hogy a lakásállomány romlása – ami az energiahatékonyásra is kihat – és az emelkedő energiaárak kiszolgáltatottá teszik a gyermekeket és családjaikat;
38. felhívja a tagállamokat, hogy mérjék fel az inflációnak és a megélhetési költségek emelkedésének a különböző társadalmi-gazdasági csoportokra gyakorolt hatását annak érdekében, hogy célzott intézkedéseket dolgozzanak ki a legkiszolgáltatottabb háztartások számára, különös tekintettel az élelmiszerekre, az energiára, a közlekedésre, az internetkapcsolatra és más alapvető árukra, figyelembe véve a gyermekek és a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő megközelítést, annak érdekében, hogy csökkentsék a megélhetési költségek emelkedésének gyermekekre és családjaikra gyakorolt hatását, és pénzügyileg ellensúlyozzák azt; felhívja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki célzott intézkedéseket e hatások kezelésére, és könnyítsék meg a szociális ellátások és bérek inflációhoz való igazítását;

A megkülönböztetés és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem

39. elítéli a gyermekekkel szembeni erőszak, bántalmazás, kizsákmányolás és gondatlanság minden formáját – beleértve azok online formáit is –, valamint a nők elleni erőszak, a kapcsolati erőszak és a nemi alapú erőszak minden formáját; felhívja a tagállamokat, hogy az erőszak, a bántalmazás, a kizsákmányolás és a gondatlanság felszámolása érdekében dolgozzanak ki, erősítsenek meg és hajtsanak végre integrált megelőzési és védelmi rendszereket a gyermekek és más áldozatok számára; hangsúlyozza, hogy ezeket a rendszereket az összes érintett közszolgálat (köztük az iskolákkal és az egészségügyi intézményekkel) együttműködésben kell kifejleszteni, lehetővé téve a gyors reagálást, amely védi és felruhazza a gyermekeket, és előmozdítja mindenek felett álló érdeküket; kéri a tagállamokat, hogy fordítsanak különös figyelmet a gyermekek körében elkövetett erőszakra, többek között a kibertérben elkövetett erőszakra és megfélemlítésre, valamint osszák meg egymással a bevált gyakorlatokat ezen a területen

annak érdekében, hogy hatékony válaszokat dolgozzanak ki a gyermekeket érintő negatív következmények megelőzésére;

40. elítéli a megkülönböztetés valamennyi formáját; hangsúlyozza, hogy a megkülönböztetés közvetlen következményekkel jár a gyermekekre és családjukra nézve, mivel akadályozza a munkaerőpiachoz, a lakhatáshoz és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek és családok megbélyegzésének, sztereotipizálásának és társadalmi kirekesztésének megszüntetése érdekében növeljék a polgárok tudatosságát, hogy az emberek megértsék, hogy a családok nem feltétlenül tudják befolyásolni azokat a körülményeket, amelyek kiszolgáltatottá teszik őket;
41. sajnálja, hogy a roma családokban a szegénység örögi köre gyakran ahhoz vezet, hogy a roma gyermekek a nem roma gyermekekhez képest felülreprezentáltak a szociális védelmi intézményekben; kiemeli, hogy a válságok gyakran a roma gyermekeket és a családjaikat sújtják elsőként; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a gyermekgarancia végrehajtása során fordítsanak különös figyelmet a roma gyermekek előtt álló egyedi kihívásokra, akik gyakran tapasztalják meg a mélyszegénységet, a kirekesztést és az élet minden területét átható hátrányos megkülönböztetést; kéri a tagállamokat, hogy az uniós romastratégiai keret végrehajtása során kezeljék prioritásként a családok helyzetének és életkörülményeinek, valamint a gyermekek egészségének és jóllétének javítására, a korai tanulás és az érzékeny szülői magatartás elősegítésére irányuló hatékony intézkedéseket és egyedi fellépéseket;
42. hangsúlyozza, hogy az egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a gyermekek és családjaik társadalmi befogadásának előmozdítása érdekében be kell ruházni a menekült és migráns gyermekek, különösen a kísérő nélküli kiskorúak és a hontalan gyermekek és családjaik támogatásába és nyomon követésébe, valamint elegendő és képzett gondozókat, minőségi befogadó létesítményeket és befogadó közösségeket kell biztosítani; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy valamennyi érintett szakpolitika és döntés összhangban legyen a gyermekek jogairól szóló uniós stratégiával; javasolja, hogy a kísérő nélküli gyermekek és a fiatal menedékkérők befogadási folyamata során a lehető legritkábban alkalmazzák az intézményi gondozásba helyezést;
43. javasolja, hogy a tagállamok dolgozzanak ki proaktív szociálpolitikákat a gyermekek intézményi gondozásba helyezése kiváltó okainak kezelésére, biztosítva, hogy a gyermekek ne a szegénység és a kirekesztés miatt kerüljenek intézményi gondozásba; felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a gyermekek és fiatalok intézményi gondozásba helyezése csak végső megoldásként történjen, és ruházzanak be a gyermekek és fiatalok alternatív gondozási rendszerekbe helyezésébe az intézményi gondozásról a családi és közösségi alapú gondozásra való áttérés megkönnyítése érdekében, teljes mértékben tiszteletben tartva a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben, a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményben és más kulcsfontosságú emberi jogi eszközökben foglalt kötelezettségeket;
44. kéri a tagállamokat, hogy fordítsanak különös figyelmet a gyermekmunka kapcsán Európában felmerült problémákra, és értékeljék az oktatás és képzés, valamint a szociálpolitika és a családtámogatások terén végrehajtott költségvetési megszorítások által előidézett, gyermekmunkával kapcsolatos lehetséges hatásokat; üdvözli ebben az

értelemben a gyermekmunka okainak felszámolására irányuló ajánlásokat³⁹; felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a munkaügyi felügyelőségek megfelelő erőforrásokkal rendelkezzenek az adatgyűjtéshez, a gyermekmunka nyomon követéséhez, valamint megelőző és korrekciós intézkedések végrehajtásához;

45. kéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tevékenyen vegyenek részt a mindenféle kizsákmányolás – például munka, kényszerházasság, illegális örökbefogadás, jogellenes tevékenységek és szexuális kizsákmányolás – céljából folytatott gyermekkereskedelem elleni küzdelemben;

Minden gyermek joga a tiszta, egészséges és fenntartható környezethez, a részvételhez és a játékhöz

46. kiemeli, hogy a környezetszennyezés és az éghajlatváltozás aránytalanul nagy hatással van az alacsonyabb jövedelmű csoportokra, és ennek következtében a gyermekek esetében gyakrabban fordulnak elő egészségügyi problémák, alacsonyabb a várható élettartamuk és az életben kevesebb lehetőséggel rendelkeznek; kiemeli annak fontosságát, hogy a lakó-, ápolási-gondozási és oktatási létesítményeket hozzá kell igazítani az éghajlati vészhelyzetekhez, és általánosan érvényesíteni kell e problémának a gyermekek szempontját figyelembe vevő megközelítését, beleértve e létesítményeknek a kapcsolódó tevékenységekben való részvételét és az éghajlatvédelmi átálláshoz szükséges készségek elsajátítását; felhívja a tagállamokat, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló terveik kidolgozásakor vegyék figyelembe a fentieket azáltal, hogy konkrét megoldásokat dolgoznak ki a gyermekek és a fiatalok számára, biztosítják a biztonságos, védett és tiszta környezethez való jog tiszteletben tartását, és biztosítják a fiatalabb generációk tudatosságát;
47. hangsúlyozza a kultúrához, a sporthoz és a szabadidőhöz való jogot, valamint a nyitott terekhez és az egészséges környezethez való hozzáférés jogát minden gyermek számára, a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményben foglaltaknak megfelelően; kéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a megfelelő, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységeket, amelyek társadalmi-gazdasági háttérüktől és családi helyzetüktől függetlenül minden gyermek számára lehetővé teszik, hogy tanítás után és a tanítási szünetekben fizikai és szellemi szempontból inergazdag tevékenységekkel tölthesse el az idejét; ösztönzi a tagállamokat, hogy a rendelkezésre álló európai alapok igénybevételeivel mozdítsák elő a hátrányos helyzetű háztartásokból származó gyermekek tanórán kívüli és szabadidős tevékenységekben való egyenlő részvételét; kéri a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki olyan szakpolitikákat, amelyek lehetővé teszik a szülők számára, hogy a gyermekgondozási kereteken kívül is támogassák gyermekeiket egész gyermekkoruk alatt, különösen kisgyermekkorban;
48. kiemeli a sportra vonatkozó megerősített uniós stratégia fontosságát, amely arra ösztönzi a gyermekeket és a fiatalokat, hogy – társadalmi-gazdasági háttérüktől függetlenül – részt vegyenek a sportban és a testnevelésben, valamint életkoruktól és edzettségi szintjüktől függetlenül élvezzék a szabadban töltött időt; hangsúlyozza a sport központi szerepet játszik a gyermekek egészségügyi ellenálló képességének

³⁹ ILO–UNICEF, 2021., „Child Labour: Global estimates 2020, trends and the road forward” (Gyermekmunka: 2020. évi globális becslések, tendenciák és a következő lépések).

javitásában és a krónikus betegségek megelőzésében; megismétli, hogy a csapatsport előmozdítja a társadalmi befogadást;

49. javasolja, hogy a Bizottság és a tagállamok dolgozzanak ki iránymutatásokat a gyermekek döntéshozatali folyamatban való részvételének támogatására, olyan mechanizmusok életbe léptetésével, amelyek előmozdítják a gyermekeknek az életüket befolyásoló döntések meghozatalában való részvételét, továbbá lehetővé teszik a gyermekek számára és bátorítják őket arra, hogy érvényre juttassák megalapozott véleményüket, biztosítva, hogy ezek a vélemények tükröződjenek az őket érintő fő döntésekben;
50. javasolja, hogy a Bizottság és a tagállamok a gyermekekre vonatkozó vagy a gyermekekre hatást gyakorló szakpolitikáikban hangsúlyozzák a játékhoz és a szabadidős tevékenységekhez való jogot, mint a gyermekek általános fejlődésének strukturális elemét, és e célból hozzanak létre e jog fontosságát tükröző infrastruktúrát és programokat;

o

o o

51. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

A méltányosabb, egyenlőbb és fejlettebb jövő biztosításához elengedhetetlen a gyermekek teljes körű fejlesztése ahhoz, hogy egészséges, kíváncsi, proaktív és az őket körülvevő világot tiszteletben tartó felnőttekké váljanak. A tagállamok felelőssége az ezt garantáló általános és strukturális politikák kidolgozása, az Európai Unió pedig hozzájárulhat ehhez, nevezetesen a területi és társadalmi kohéziót előmozdító alapok újraelosztásával, valamint olyan egyedi programok meghatározásával, amelyek hozzájárulhatnak az átfogó társadalmi válaszokhoz.

Olyan politikákra van szükség, amelyek megerősítik az egyetemes és minőségi közoktatásba, valamint az egészségügyi és szociális biztonsági szolgáltatásokba történő beruházásokat. Olyan politikákra, amelyek ösztönzik a sportban és a testnevelésben való részvételt, a nagy szabad terek élvezetét és a kultúrához való hozzáférést. Olyan politikákra, melyek előmozdítják a gyermekek részvételét, valamint a gyermek- és ifjúsági állampolgársági programokat. Olyan politikákra, amelyek garantálják az erőszakra való megfelelő reagálást. Olyan politikákra, melyek kényelmes lakhatást biztosítanak. Olyan politikákra, melyek hozzájárulnak a fenntartható környezethez. Olyan politikákra, melyek a gyermekek játékhoz való elidegeníthetetlen jogára összpontosítanak.

Az első életévek döntő hatással vannak a gyermekek szerves fejlődésére, mivel ezekben a korai években fejlődnek ki alapvető készségeik.

Alapvető fontosságú, hogy állami hálózaton alapuló ingyenes napközi gondozást biztosítsunk minden három év alatti gyermek számára, véget vetve annak a hátrányos megkülönböztetésnek, amelyet az okoz, hogy számos családnak nehézséget okoz a gyermekgondozási létesítmény megtalálása, ami arra kényszeríti őket, hogy bizonytalan megoldásokat válasszanak. Ugyanilyen fontos, hogy három éves kortól kezdve minden gyermek számára biztosítva legyen az ingyenes óvoda. Az oktatási rendszereknek minden szinten elő kell mozdítaniuk az egyének szerves fejlődésére összpontosító egyetemes kultúrát.

Még azokban a tagállamokban is, ahol törvény rögzíti az egészséghez való jogot, sok gyermek az elérhető közszolgáltatások hiánya miatt nem fér hozzá megfelelő egészségügyi ellátáshoz. Beruházásokra van szükség a gyermekek egészségügyi ellátását minden szakterületen és minden körülmények között garantáló egyetemes és ingyenes közegészségügyi szolgáltatások terén.

Az utóbbi években csökkent az átoltottsági arány, veszélyeztetve a súlyos betegségek elleni fő védelmet, ami hozzájárult az EU-ban felszámoltnak hitt betegségek újbóli megjelenéséhez. Támogatni kell a védőoltás-ellenesség és a félretájékoztatás elleni kampányokat.

A szoptatás óriási előnyökkel jár a gyermekek egészséges növekedése és az anyák szempontjából. A WHO ajánlásának megfelelő politikákra van szükség a szoptatásnak a születéstől kezdve és az első hat hónapban történő előmozdítása és lehetővé tétele érdekében, többek között szülési szabadság és az ahhoz kapcsolódó jogok biztosítása révén, amikor a nők visszatérnek a munkába.

Meg kell erősíteni az állami szociális biztonsági rendszereket a családi jövedelmet, például a

minimálbért kiegészítő családi támogatások és egyéb támogatások egyetemességének biztosítása érdekében (függetlenül attól, hogy a juttatásokat a gyermekgarancia növeli-e vagy sem), különösen a gyermekes családok esetében.

Európában minden ötödik gyermek a szexuális erőszak valamilyen formájának áldozata, és a legtöbb visszaélés feltételezett bizalmi keretek között történik, például a családon belül vagy a kapcsolódó intézményekben. Az EU-ban az emberkereskedelem áldozatainak mintegy egynegyedét gyermekek teszik ki, akiknek többsége lány és szexuális kizsákmányolás áldozata.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy védelmet élvezzen a bántalmazással, az erőszakkal, a gyermekmunkával és az elhanyagolással szemben. A kutatások azt mutatják, hogy a családon belüli pénzügyi nyomás és a közszolgáltatásokba való beruházások hiánya nagyobb kockázatnak teszi ki a gyermekeket.

Szakpolitikákra van szükség a szegénység és a társadalmi kirekesztés strukturális problémájának kezeléséhez. Az EU-ban a gyermekek közel 25%-a van veszélyben. Azok a gyermekek, akik szegénységben vagy társadalmi kirekesztés áldozataiként nőnek fel, nehezebben tudnak érvényesülni az iskolában, egészségesek maradni, és életük későbbi szakaszában teljes mértékben kiaknázni a bennük rejlő lehetőségeket, ami állandósítja a szegénység és a társadalmi kirekesztés ördögi körét.

Különböző szervezetek rámutatnak, hogy az úgynevezett megszorító intézkedések (a gyermekeknek és családoknak nyújtott szociális támogatás jelentős csökkentése, a munkanélküliség növekedése és a bizonytalan szerződések tömeges alkalmazása, az adók növelése) jelentik a szegénység növekedésének fő okát, és azt állítják, hogy a 2008–2013-as pénzügyi válságra válaszul végrehajtott költségvetési megszorítások növelték az egyenlőtlenségeket és hozzájárultak a gyermekek életkörülményeinek romlásához, és hogy ezeket a tényezőket a Covid19-világjárvány, az azt követő infláció és a kelet-európai háború eszkalálódása súlyosbította.

A gyermekszegénység a családi szegénységből eredő többdimenziós jelenség, ezért többdimenziós választ igényel, amely szükségszerűen magában foglalja a foglalkoztatás javítását és a munkahelyek biztosabbá tételét, a bérek növelését és a közszolgáltatásokba való beruházást.

Ahhoz, hogy a gyermekek jogokkal rendelkezzenek, a szülőknek is jogokkal kell rendelkezniük. Nem csak a szülőknek van joguk ahhoz, hogy gyermekeiket a növekedésük során kísérik, hanem a gyermekeknek is joguk van ehhez. Nem beszélhetünk a gyermekek jogairól anélkül, hogy ne beszéljünk szüleik fizetéséről, munkaidejéről és a munkahely stabilitásáról. Ide tartozhat különösen a bizonytalan munkaszerződések, a szabályozatlan munkaidő, a rosszul fizetett munka, az alacsony bérek, a bérdiszkrimináció, valamint a magas lakhatási, közlekedési, gyermekgondozási, oktatási és egészségügyi költségek megszüntetésén való fáradozás, amelyek a dolgozó családok jövedelmének jelentős hányadát teszik ki.

A fogyatékossgal élő gyermekeket nevelő családok és a fogyatékossgal élő szülők nagyobb valószínűséggel kerülnek szegénységbe, és nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacra való belépés során.

A gyermekvállalást nem lehet senkire rákényszeríteni, de olyan társadalmi funkciót tölt be, amelyet a társadalomnak támogatnia kell. A szülők és a gyermekek jogairól folytatott viták

során foglalkozni kell az anyasági és apasági jogok tiszteletben tartásának elmulasztásával. Ezeket a jogokat a terhesség során és közvetlenül a szülés után, a szoptatás alatt, valamint betegség vagy bármely más indokolt helyzet esetén biztosítani kell. A tagállamokban meglévő jogszabályokat a gyakorlatban távolról sem hajtják végre, kezdve a vállalatokkal és a munkahelyekkel. Mielőbb be kell tartani és ki kell terjeszteni ezeket a jogokat, különösen a szülési és apasági szabadság teljes fizetéssel történő biztosítása révén, legalább a gyermek életének első hat hónapjára.

A gyermekeket, szüleiket, a nevelőszülőket és a gondozókat meg kell védeni a nemen, a bőrszínen, a szexuális irányultságon, a nyelven, valláson vagy meggyőződésen, politikai vagy más véleményen, a nemzeti, etnikai vagy társadalmi hovatartozáson, a nemzeti kisebbséghez tartozáson, vagyoni helyzeten, születésen, fogyatékoságon, életkoron vagy bármely más helyzeten alapuló megkülönböztetéssel szemben.

A gyermekek számára időt kell biztosítani az alvásra, a családdal és a barátokkal való együttlétre, a szabad levegőn való tartózkodásra, valamint a kulturális, sport- és játékhoz kapcsolódó tevékenységek széles körében való részvételre. A játék elengedhetetlen a növekedéshez, továbbá jog.

A gyermekeknek joguk van gyermeknek lenni, és ahhoz, hogy egészségesen nőjenek fel és boldogok legyenek. Családjaiknak joguk van növekedésük során elkísérni őket.

**MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK ÉS SZEMÉLYEK FELSOROLÁSA,
AMELYEKTŐL VAGY AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT**

Az alábbi felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült. Az előadó a következő szervezetektől vagy személyektől kapott észrevételeket a jelentés elkészítése során, egészen a jelentés bizottsági elfogadásáig:

Szervezet és/vagy személy
Erradicar a pobreza
Prochild colab
Confederação Nacional das Associações de Pais
Associação Portuguesa de Famílias Numerosas
Laboratório de Estudos Sociais sobre o nascimento - nascer.pt
Movimento Democrático de Mulheres
ISCTE-IUL
Gabinete Desenvolvimento social da Fundação Nossa Sra do Bom Sucesso
CONFEDERAÇÃO GERAL DOS TRABALHADORES PORTUGUESES - INTERSINDICAL NACIONAL / CGTP-IN
Comissão para a Igualdade entre Mulheres e Homens
UDIPSS Lisboa - União Distrital das Instituições Particulares de Solidariedade Social de Lisboa

28.9.2023

VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

válság idején az egyenlőtlenségek csökkentéséről és a társadalmi befogadás elősegítéséről a gyermekek és családjaik számára
(2023/2066(INI))

A vélemény előadója: Ewa Kopacz

JAVASLATOK

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felkéri a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi módosításokat:

1. megjegyzi, hogy a válságok nem nemsemlegesek, és hogy az egymást követő különféle válságok, köztük a Covid19-világjárvány hatása, az Ukrajna elleni agresszív háború, az éghajlatváltozással összefüggő katasztrófák és a megélhetési és az energiaköltségek jelenlegi növekedése tovább súlyosbították az EU-n belüli társadalmi és nemi egyenlőtlenségeket, és hogy ezek negatívan érintették a gyermekeket és családjaikat az életkörülmények, a jövedelem és a foglalkoztatáshoz, az oktatáshoz és készségekhez, a lakhatáshoz, az alapvető árukhoz és szolgáltatásokhoz, valamint a gondozáshoz és a szociális szolgálatokhoz való hozzáférés, és ezzel az általános jóllét tekintetében;
2. úgy véli, hogy az úgynevezett megszorító intézkedések (köztük a gyermekeknek és családoknak nyújtott szociális támogatás jelentős visszavágása, a munkanélküliség növekedése, a bizonytalan szerződések tömeges alkalmazása és az adók növelése) és a 2008–2013-as pénzügyi válságra válaszul végrehajtott költségvetési megszorítások növelték az egyenlőtlenségeket, és szerepet játszottak a gyermekek életkörülményeinek romlásában;
3. kiemeli, hogy a jelenlegi megélhetési válság súlyosan veszélyezteti a nők megélhetését, egészségét és jóllétét, kockáztatnak teszi ki őket és családjukat a lakhatáshoz való hozzáférés terén, korlátozza vásárlóerejüket és élelmezési képességüket, valamint növeli az energiaszegénységet, a társadalmi kirekesztést és az egyenlőtlenségeket; kiemeli, hogy az interszekcionális megkülönböztetéssel szembesülő nők és gyermekek további akadályokkal szembesülnek az alapvető szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani az e szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén tapasztalható elfogultságok és tartós sztereotípiák hatásainak kezelésére, valamint a gyermekszegénységhez vezető szülői szegénység hatásainak kezelésére; hangsúlyozza, hogy a nők támogatását célzó intézkedésekbe való beruházás javítja gyermekeik életkörülményeit is; ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az

egyedülálló szülőket nagyobb mértékben fenyegeti a válságok okozta szegénység kockázata, nagyobb eséllyel örökítik át a szegénységet több generáción keresztül, és az egyszülős családok 85%-ában nő a családfő; felhívja a tagállamokat, hogy támogassák az energia, a közlekedés és más alapvető áruk árának nyomon követésére irányuló intézkedéseket annak érdekében, hogy csökkentsék a megélhetési költségek emelkedésének a nőkre, a gyermekekre és családjaikra gyakorolt hatását;

4. emlékeztet rá, hogy a Covid19-világjárvány kihívást jelentett a gyermekek, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők számára a napi rutinjuk és szociális kapcsolataik megszakítása révén, és súlyosbította a nemek közötti meglévő egyenlőtlenségeket, különösen a nem fizetett ápolási-gondozási munka és a munka és a magánélet közötti egyensúlyhiány növekedése tekintetében, és kettős terhet rótt számos nőre, akiknek gyakran hosszabb műszakjuk volt a munkahelyükön és emellett nem hivatalos gondozást végeztek otthon¹; rámutat arra, hogy válság idején a nőket – különösen a munkaerőpiacon jelen lévőket – aránytalanul sújtják társadalmi-gazdasági körülményeik, amint az a Covid19-válság idején is történt, amikor a 15–24 éves nők 42%-a, a 25–39 éves nők 34%-a, a 40–54 év közöttiek és az 55 év felettek 27–29%-a akarata ellenére nem tudott fizetett szakmai tevékenységet végezni²; megjegyzi, hogy a terhek aránytalanul nagy részét a távmunkában dolgozó nők viselték, akiknek az élete még nehezebbé vált azzal, hogy munkájukat össze kellett egyeztetniük a gyermekneveléssel és a házimunkával; úgy véli, hogy a Covid19-válság következményei hatással voltak a munkanélküliségi rátákra a tagállamokban, különösen a nők esetében; ezért úgy véli, hogy a helyzet kezelése és a megoldások keresése során mindenképpen foglalkozni kell a női szegénység dimenziójával; kiemeli, hogy a Covid19-világjárványhoz hasonló válságok súlyosbították a meglévő egyenlőtlenségeket, többek között a szexuális és reprodukív egészséggel és jogokkal kapcsolatos szolgáltatásokat, vagy kritikus helyzethez vezettek a szexuális és reprodukív egészséghoz és jogokhoz való hozzáférés terén;
5. rámutat arra, hogy az éghajlatváltozás aránytalanul sújtja a nőket, akik korlátozottabb képességekkel rendelkeznek ahhoz, hogy az éghajlati, a környezeti és a természeti katasztrófákra reagáljanak az erőforrásokhoz, az oktatáshoz, a munkalehetőségekhez való egyenlőlen hozzáférésükből, valamint az uralkodó társadalmi és kulturális normákból és az interszekcionális megkülönböztetéssel kapcsolatos különböző tapasztalataikból adódóan³; rámutat, hogy a klímaválság és annak hatásai már most súlyosbítják ezeket az egyenlőtlenségeket, és ez a jövőben is így lesz;
6. megjegyzi, hogy válság idején gyakran nem szentelnek kellő figyelmet a valóban egyenlő társadalom megvalósítására irányuló erőfeszítéseknek, köztük a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó szakpolitikáknak; felhívja a tagállamokat, hogy részesítsék előnyben azokat a szakpolitikákat és beruházásokat, amelyek ellensúlyozzák az ilyen válságok gyermekekre, nőkre és családjaikra gyakorolt negatív hatásait, beleértve azokat is, amelyek biztosítják a magas színvonalú gondozási, oktatási, egészségügyi

¹ Az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalása a gondozással kapcsolatos közös európai fellépés felé történő elmozdulásról (HL C 47., 2023.2.7., 30. o.).

² Az Európai Parlament Közvélemény-figyelő Osztálya, „Eurobarométer gyorsjelentés 2022 – A nők a Covid19 idején”, 2022. március.

³ Az Európai Parlament 2022. február 17-i állásfoglalása az Európai Unió prioritásairól az ENSZ nők helyzetével foglalkozó bizottságának 66. ülészakára vonatkozóan (HL C 342., 2022.9.6., 276. o.).

vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és védik a nemi alapú erőszak áldozatait; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy e problémák és azok különböző hatásainak elemzése, valamint a holisztikus és méltányos megoldások kidolgozása céljából módszeresen vegyék figyelembe a nemi dimenziót; tudomásul veszi a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatásait és a nőkkel szembeni erőszak minden formájának ebből következő növekedését, amint azt több tagállam különböző jelentései is dokumentálták a Covid19-járvány miatti kijárási korlátozások alatt és után, amelyek a kapcsolati és a nemi alapú erőszak – többek között a fizikai, lelki és online erőszak – aggasztó növekedésére világítottak rá; rámutat, hogy a gyermekek is érintettek és veszélyben vannak; rámutat annak kockázatára, hogy egyes kiszolgáltatott csoportok – például a női menedékkérők és az LMBTQIA+ közösség – is erőszak áldozatává válnak; hangsúlyozza, hogy minden köz- és magánforrást meg kell erősíteni a gyermekekre, a fiatalokra, az idősekre és a fogyatékossgal élőkre kockázatot jelentő helyzetek kezelése érdekében, és támogatni kell a szegénység kockázatának kitett csoportokat; kéri az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) megerősítését a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem prioritásként való kezelése érdekében; hangsúlyozza, hogy a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programon belül a DAPHNE ág keretében a nemi alapú erőszak megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedések finanszírozásának növelésére van szükség;

7. megjegyzi, hogy ezen egyenlőtlenségek csökkentése és a társadalmi befogadás előmozdítása érdekében alapvető fontosságú a megkülönböztetés minden formájának felszámolása, az olyan hosszú távú politikák és szolgáltatások biztosítása, amelyek előmozdítják a tisztességes munkahelyekhez és a méltányos bérekhez való hozzáférést, megszüntetik a bér- és nyugdíjszakadékok, védelmet nyújtanak a szegénység és a társadalmi kirekesztés többszörös okaival szemben, elősegítik a szülők számára az esélyegyenlőséget és előmozdítják a munka és a magánélet egyensúlyát célzó intézkedéseket, köztük az egyenlő hozzáférést a megfizethető gyermekgondozási és tartós ápolás-gondozási létesítményekhez, valamint egyenlően megosztva a gondozási, háztartási és gyermekgondozási feladatokat a családokon belül a szülők között; rámutat, hogy a magas színvonalú és szakszerű gyermekgondozás keretében történő koragyermekkorai nevelés nemcsak a szülők keresőtevékenységét teszi lehetővé, hanem a gyermek szociális és pszichológiai fejlődésére is jótékony hatással van; felszólítja a tagállamokat, hogy törekedjenek arra, hogy a WHO által meghatározottak szerint biztosítsák az egyetemes egészségügyi ellátást, és nyújtsanak terhesgondozást és gyermekágyi ellátást minden nő számára;
8. emlékeztet az otthoni gondozási feladatok egyenlő megosztásának fontosságára, mivel ez lehetővé teszi a gondozási feladatokat ellátó nők jobb munkaerő-piaci képviseletét, valamint életkörülményeik és társadalmi integrációjuk javítását; megjegyzi, hogy a gondozási feladatok megosztásával kapcsolatos nemi sztereotípiák és normák nemcsak eltántorítják a férfiakat attól, hogy teljes mértékben részt vegyenek a szülőségben és a tágabb értelemben vett gondozásban, hanem károsak a nőkre és jóllétükre nézve is, és hátrányosak a szakmai előmenetelük szempontjából⁴; megjegyzi, hogy a gondozási feladatokat ellátó személyeknek is joguk van rugalmas munkaidő-beosztást, például munkaidő-csökkentést, rugalmas munkaidőt és távmunkát kérni; hangsúlyozza, hogy a

⁴ Európai Bizottság, „[Women’s situation in the labour market](#)” (A nők helyzete a munkaerőpiacon), hozzáférés: 2023. október 2.

munka és a magánélet közötti megfelelő egyensúly megteremtésére irányuló intézkedések fontos szerepet játszanak az ápolási-gondozási feladatok nők és férfiak közötti egyenlő megosztásának biztosításában, valamint a jövedelmi és foglalkoztatási különbségek kezelésében; megjegyzi, hogy a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtése a magas színvonalú ápolási-gondozási szolgáltatások rendelkezésre állásától és hozzáférhetőségétől függ;

9. emlékeztet rá, hogy 2021-ben az EU-27-ben a munkaerőpiacon kívül élő 25–49 éves nők 27,9%-a jelezte, hogy a gondozásra szoruló gyermekek vagy felnőttek gondozása volt a fő oka annak, hogy nem keres munkát⁵; rámutat arra, hogy a nők foglalkoztatottságának növekedése hozzájárul az uniós népesség előregedéséből adódó kihívások kezeléséhez és a tagállamok pénzügyi stabilitásának javításához is; emlékeztet arra, hogy a gondozás és a foglalkoztatás terén a nemek között fennálló egyenlőtlenségek nemek közötti nyugdíjszakadékot eredményezhetnek, és nagy különbségekhez vezethetnek az időskori szegénységi rátában; megjegyzi, hogy a gyermekes családokat jobban érinti a munkaerőpiachoz való hozzáférés hiánya és a jövedelmi egyenlőtlenségek; megjegyzi, hogy míg a gyermek nélküli férfiak és nők foglalkoztatási rátája közötti százalékos különbség 1%, addig a hat évnél fiatalabb gyermeket nevelők esetében ez az arány 21%, a háromgyermekesek esetében pedig 37%-ra emelkedik⁶; úgy véli, hogy az egyszülős családok, különösen a gyermeküket egyedül nevelő anyák által vezetett családokat jobban fenyegeti a szegénység és a társadalmi kirekesztődés veszélye (42,1%, szemben két felnőttből és három vagy több gyerekből álló családok körében mért 29,6%-kal), ami a szegénység női problémává válása, a nőknek a bizonytalan foglalkoztatásban és a részidős munkákban való felülreprezentáltsága, a nők által a rosszul fizetett munkában eltöltött aránytalan mennyiségű idő, a nők szakmai pályafutásának a gyermekgondozás vagy más családtagok gondozása miatti megszakítása és a nemek közötti bérszakadék következménye⁷; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a munka és a magánélet egyensúlyára irányuló jogszabályban felvázoltak szerint a szociális jogok európai pillérének részeként további intézkedéseket kell belefoglalni a javaslatba a szülők és a gondozók számára a megkülönböztetéssel és az elbocsátással szembeni védelem érdekében; arra ösztönöz, hogy a családi vonatkozású szabadságok és a rugalmas munkafeltételek használata a nemek szempontjából kiegyensúlyozottabb legyen;
10. felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak létre egy átfogó szabályrendszert, amely elutasítja azt a tartósan fennálló gyakorlatot, hogy az állásinterjúk során megkérdezik a nőket arról az eshetőségről, hogy terhesek lesznek-e, vagy hogy terhesek-e az állásra való jelentkezéskor; hangsúlyozza, hogy ez a munkahelyi zaklatás egyik formája, és elutasítja a dolgozó anyákra nehezedő nyomást;
11. kiemeli a nők jelentős hozzájárulását a foglalkoztatás, a kultúra, az oktatás, a tudomány és a kutatás területén; elismeri a művészetekben és a kultúrában, valamint a

⁵ Eurostat, LFSA_IGAR adatbázistáblázat, „Nem, életkor és fő ok szerint – Fogyatékossgal élő felnőttek vagy gyermekek és egyéb családtagok gondozása vagy személyes okok – a 15 és 64 év közötti életkorú inaktív népesség”, legutóbbi frissítés: 2023. szeptember 14.

⁶ Eurofound, „Living and working in Europe 2021” (Élet és munkavégzés Európában, 2021), Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2022. május 9., 73. o.

⁷ Eurostat, „[1 in 4 children in the EU at risk of poverty or social exclusion](#)” (Minden negyedik gyermek az EU-ban a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának van kitéve), 2021. október 28.

mezőgazdasági és vidéki mikro- és kisvállalkozásokban foglalkoztatott nők életkörülményeinek súlyos romlását, amely a gazdasági és kulturális tevékenységekkel kapcsolatos befektetések és azok támogatásának hiányából ered;

12. úgy véli, hogy a nők körében a férfiakhoz képest nagyobb a szegénység kockázata, és hogy a nők szegénysége elleni küzdelem nem csak saját jogán fontos, hanem a gyermekszegénység csökkentésére irányuló erőfeszítések szempontjából is létfontosságú; emlékeztet arra, hogy a menstruációs szegénység – amely a tisztasági termékekhez való korlátozott hozzáférést jelenti – körülbelül minden tizedik nőt érinti Európában; hangsúlyozza, hogy a szégyen, a kezeletlen menstruációs fájdalom és a diszkriminatív hagyományok az iskolából való lemorzsolódáshoz és alacsonyabb jelenléti arányhoz vezetnek a lányok esetében az iskolában és a nők esetében a munkahelyen; hangsúlyozza, hogy menstruációs higiénia és a gyermekágyi halálozások, mortalitás és a meddőség, a szexuális úton terjedő fertőzések/HIV, valamint a méhnyakrák közötti kapcsolatok megértése kiemelt fontosságú az egészségügyi egyenlőtlenségek megszüntetésében, valamint támogathatja a korai felismerést és életet menthet; megjegyzi, hogy 2021-ben az EU-ban a (18 év alatti) gyermekek 24,4%-a (19,8 millió gyermek) volt kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának; megjegyzi, hogy ez az arány egyes országokban meghaladja a 30%-ot; úgy véli, hogy azok a gyermekek, akik szegénységben nőnek fel, nehezebben tudnak érvényesülni az iskolában, egészségesek maradni, és életük későbbi szakaszában teljes mértékben kiaknázni a bennük rejlő lehetőségeket; megjegyzi, hogy a gyermekek korai éveiben az egyéni képességekbe történő szociális beruházás különösen előnyös a hátrányos helyzetű gyermekek számára; úgy véli, hogy az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye értelmében, amelyet mindegyik tagállam aláírt, minden gyermek számára biztosítani kell az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz és a védelemhez, a pihenéshez és a szabadidőhöz, a kiegyensúlyozott étrendhez, valamint az őket érintő döntéshozatalban történő részvételhez, és a családon belüli gondoskodáshoz való jogot;
13. üdvözli az európai gondozási stratégiát és a koragyermekkorai nevelésre és gondozásra vonatkozó barcelonai célok felülvizsgálatát, amelyek a nők munkaerőpiaci részvételének fő mozgatórugói; rámutat az ilyen magas színvonalú koragyermekkorai nevelés és gondozás fontosságára a gyermekeket és családjaikat érintő egyenlőtlenségek és társadalmi hátrányok elleni küzdelemben⁸; kéri, hogy dolgozzanak ki szakpolitikákat, programokat és ajánlásokat, valamint európai szintű beruházásokat annak érdekében, hogy a gondozást társadalmunk jogaként és gerinceként ismerjék el; kiemeli, hogy ezeknek integrált, holisztikus és egész életen át tartó megközelítést kell alkalmazniuk a gondozás terén, a nők és férfiak körében egyaránt növelniük kell a munka vonzerejét az ápolási-gondozási ágazatban, valamint kezelnie kell a hátrányos megkülönböztetést és a nemek közötti egyenlőtlenségeket az ágazatban; hangsúlyozza azonban, hogy a tartós ápolást-gondozást és gyermekgondozást nyújtó meglévő infrastruktúra minősége és száma elégtelen, különösen a koragyermekkorban;
14. emlékeztet a 2030-ra vonatkozó barcelonai célok fontosságára, amelyek céljai között szerepel, hogy a három év alatti gyermekek legalább 50%-a, valamint a hároméves kor

⁸ 2021-ben az EU-27-ben a munkaerőpiacon kívül élő 25–49 éves nők 27,9%-a jelezte, hogy a gondozásra szoruló gyermekek vagy felnőttek gondozása volt a fő oka annak, hogy nem keres munkát (Eurostat 2021. évi munkaerő-felmérés).

és a kötelező általános iskolai oktatás megkezdésére előírt életkor között a gyermekek legalább 96%-a részt vegyen a koragyermekkorai nevelésben és gondozásban; hangsúlyozza, hogy a nők központi szerepet töltenek be a közszféra olyan alapvető területein, mint a szociális szolgáltatások, a gondozás, az oktatás és az egészségügy, amelyek összetartják gazdaságunkat és társadalmunkat, de amelyeket válság idején gyakran elsőként érik a megszorítások; úgy véli, hogy a koragyermekkorai oktatás és gondozás döntő hatást gyakorol a gyermekek kognitív fejlődésére, mivel a gyermekekben az első öt életév folyamán kulcsfontosságú képességek fejlődnek ki, és mivel a magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférés megteremti az alapjait az életben elért későbbi sikereknek az oktatás, a jóllét, a foglalkoztathatóság és a társadalmi integráció terén, és jelentős hatással van az önbecsülésre; úgy véli, hogy a gyermekgondozás és az iskola előtti nevelés jelentős szerepet játszik a szegénység kockázatának kitett gyermekek társadalmi-gazdasági helyzetének kompenzálásában és a szülők, különösen az anyák munkaerőpiaci integrációjának elősegítésében; úgy véli, hogy az inkluzív oktatás a tanulási, kulturális és közösségi értékek tekintetében a tanulók széles körét célozza meg; megjegyzi, hogy az eltérő oktatási háttérrel rendelkező gyermekek körében nőtték a tanulmányi különbségek; ajánlja, hogy a tagállamok biztosítsák minden gyermek számára az inkluzív és magas színvonalú, formális vagy informális, állami vagy magánoktatáshoz való egyetemes hozzáférést minden életkorban, elősegítve érzelmi, szociális, kognitív és fizikai fejlődésüket, védve a gyermekek jóllétét, és biztosítsák, hogy minden gyermek részesülhessen az inkluzív, magas színvonalú oktatásban, és ezáltal maximalizálják az oktatási rendszerek hatását az esélyegyenlőség előmozdítása és a kirekesztődés körforgásának megtörése terén;

15. javasolja, hogy a tagállamok nyújtsanak a kultúrához, sporthoz és szabadidőhöz, valamint a szabad térhez és az egészséges környezethez való hozzáféréshez fűződő jog biztosításához szükséges támogatást valamennyi gyermek számára, középpontba helyezve a szegénységben élő gyermekek, a távoli és hátrányos helyzetű területeken, illetve fogyatékkal élő, a nemzetiségi, etnikai, vallási, nyelvi és migráns kisebbségekhez tartozó gyermekek, az állampolgárságtól függetlenül az EU-n belül mozgó gyermekek és a hátrahagyott gyermekek számára az egyenlő hozzáférés és a jó minőségű szolgáltatások biztosítását; emlékeztet a szabadidőhöz, valamint a játékokban és szabadidős tevékenységekben való részvételhez való jogra, amit az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye is rögzít;
16. hangsúlyozza, hogy a nemek közötti bér- és nyugdíjszakadék kezelése pozitív hatással van a szegénység csökkentésére és a társadalmi befogadásra, és elengedhetetlen a nemek közötti egyenlőség megvalósításához; hangsúlyozza, hogy a széles körben elérhető, magas színvonalú gyermekgondozási, szociális gondozási és háztartási szolgáltatások alapvető fontosságúak, mivel ezek hiánya vagy korlátozott hozzáférhetősége azt eredményezi, hogy a nők csökkentik vagy abbahagyják a munkaerőpiacon való részvételüket a nem fizetett gondozási feladatok ellátása érdekében; kéri a bérek átláthatóságáról szóló irányelv⁹ ambiciózus végrehajtását, és egyedi intézkedéseket szorgalmaz a bizonytalan munkahelyek, a dolgozói szegénység, a munkaerőpiac horizontális és vertikális szegregációja és a főként nők által végzett, újra

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/970 irányelve (2023. május 10.) a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről (HL L 132., 2023.5.17., 21. o.).

értékelést és tisztességes fizetést megkívánó munka alulértékelése elleni küzdelem érdekében;

17. megjegyzi, hogy a családok fontos szerepet játszanak a válsághelyzetekben; rámutat a megfelelő gyermekgondozási, szociális gondozási és háztartási szolgáltatások fontosságára az egyedülálló szülők, különösen a nők számára, mivel a Covid19-válság aránytalanul nagy mértékben érintette az egyedülálló anyákat, akik kiszolgáltatottak rokonaik gondozási szükségleteivel szemben, így kevésbé állnak rendelkezésre a szakmai tevékenységekre¹⁰; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat a gyermekgarancia ambiciózus végrehajtására és megerősítésére annak biztosítása érdekében, hogy az EU-ban minden gyermek, köztük a távoli térségekben élők is ingyenesen hozzáférjenek az egészséges étkezéshez, a megfelelő lakhatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz, a gondozáshoz és a szabadidős tevékenységekhez; emlékeztet annak fontosságára, hogy a gyermekek jogait minden olyan belső és külső uniós politikában, (jogalkotási és nem jogalkotási) fellépésben és programban érvényesíteni kell, amelyek közvetlenül vagy közvetve érinthetik a gyermekeket, biztosítva a következetességet és a koherenciát; hangsúlyozza a gyermekgaranciáról szóló ajánlás¹¹ végrehajtásának fontosságát;
18. hangsúlyozza, hogy Európában minden ötödik gyermek a szexuális erőszak valamilyen formájának áldozata, hogy a bántalmazások többsége feltételezett bizalmi keretek között történik, és hogy a gyermekek teszik ki az emberkereskedelem áldozatainak mintegy negyedét, akiknek többsége lány, és akik nagyrészt szexuális kizsákmányolás áldozataivá válnak¹²; megjegyzi, hogy a fiatal menedékkérő nők nemi alapú erőszakkal szembesülnek; elítéli a gyermekekkel szembeni erőszak, bántalmazás, kizsákmányolás és elhanyagolás minden formáját; sürgeti a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és alkalmazzanak integrált megelőzési és gyermekvédelmi rendszereket az erőszak, a bántalmazás, a kizsákmányolás és a gondatlanság felszámolása érdekében, bevonva az iskolákat és az egészségügyi rendszereket, köztük az közszolgáltatásokat is, hogy gyors reaklási feltételeket teremtsenek, védelmet nyújtó környezetet biztosítsanak, és segítsenek a gyermekek felkészítésében; hangsúlyozza, hogy minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy védelmet élvezzen a bántalmazással, az erőszakkal és az elhanyagolással szemben.
19. rámutat a lányok és nők oktatásának és szerepvállalásának fontosságára, amely a nemek közötti egyenlőtlenségek és a társadalmi kirekesztés csökkentésének egyik tényezője; ezzel összefüggésben hangsúlyozza az olyan iskolai programok fontosságát, amelyek kritikusan ismertetik a sztereotípiákat és bemutatják azok lányokra és nőkre, de egyúttal fiúkra és férfiakra gyakorolt negatív hatásait is azzal a céllal, hogy megtörjék azokat; javasolja, hogy a tagállamok biztosítsák, hogy minden gyermek minden életkorban hozzáférjen az inkluzív, formális és nem formális, és minőségi oktatáshoz; hangsúlyozza, hogy a minden gyermek számára elérhető átfogó szexuális oktatás alapvető fontosságú intézkedés az egyenlőtlenségek megszüntetése és az erőszakmentes társadalom elérése érdekében végzett munka szempontjából, mivel ez megkérdőjelezi a

¹⁰ Eurofound, „Gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek Európában a Covid19-világjárványt követően”, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2023. január 24.

¹¹ A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).

¹² A Bizottság 2021. március 24-i közleménye az EU gyermekjogi stratégiájáról (COM(2021)0142).

káros nemi sztereotípiákat, valamint előmozdítja a sokféleséget, a testi autonómiát és a fizikai és érzelmi sértetlenséget;

20. elismeri az iskolák létfontosságú szerepét abban, hogy biztosítják a napi tápláló étkezést (sok esetben az egyetlen étkezés), és az iskola falain kívül is előmozdítják táplálkozási nevelést; sürgeti a tagállamokat, hogy a kötelező oktatás minden szintjén biztosítsanak legalább egy jó minőségű, ingyenes étkezést;
21. elengedhetetlennek tartja, hogy a tagállamok olyan politikákat dolgozzanak ki, amelyek fellépnek a gyermekmunka elterjedtségével szemben az EU-ban; ebben az értelemben hangsúlyozza a Nemzetközi Munkaügyi szervezet (ILO) ajánlásait, amelyek kiemelik, hogy ki kell terjeszteni a gyermekek és családjaik számára nyújtott szociális védelmet a gyermekmunkát állandósító szegénység és bizonytalanság enyhítése érdekében, többek között a következők révén: annak biztosítása, hogy minden gyermek születését nyilvántartásba vegyék, hogy a gyermekek jogi személyazonossággal rendelkezzenek, és születésüktől kezdve élvezhessék jogait; a méltányos bért biztosító tisztességes munka előmozdítása, különös tekintettel az informális gazdaságban dolgozóakra; a megfelelő vidéki életmód előmozdítása, többek között a gazdasági diverzifikáció támogatása, az infrastruktúrába és szolgáltatásokba való beruházás, valamint a növénytermesztés védelmének és tervezésének kiterjesztése révén, különösen a családi gazdaságokban, ahol részben továbbra is a háztartás egészétől függ a mezőgazdasági folyamatok ellátása; annak biztosítása, hogy legyenek gyermekeket védő jogszabályok, amelyeket az alkalmazásukhoz szükséges állami eszközök támogatnak; valamint a nemekkel és a megkülönböztetéssel kapcsolatos kérdések kezelése, amelyek növelik a gyermekmunka kockázatát, különösen a lányok esetében, a fizetetlen háztartási munkával összefüggésben;
22. megjegyzi, hogy az eltérő háttérű gyermekek, például migránsok, menekültek, menedékkérők, valamint okmányokkal nem rendelkező és kísérő nélküli gyermekek a szegénység által leginkább sújtott gyermekek közé tartoznak; megjegyzi, hogy az egyszülős családokban élő gyermekek, a hátrányos helyzetű nagycsaládokban élő gyermekek, a fogyatékkal élő gyermekek és az etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek is ki vannak téve a szegénység kockázatának¹³; rámutat arra, hogy a legszegényebb és legkiszolgáltatottabb gyermekek egészségüghöz és oktatáshoz való hozzáférése terén egyenlőtlenségek vannak; hangsúlyozza, hogy a színvonalas oktatáshoz való hozzáférés terén a leghátrányosabb helyzetűek közé tartoznak a roma gyermekek és a becslések szerint 11 millió fogyatékkal élő gyermek; megjegyzi, hogy míg a roma gyermekek Európában nagyobb valószínűséggel morzsolódnak le az iskolából, akár az általános, akár a középiskolában, anélkül, hogy elsajátítanák az alapvető készségeket, addig a fogyatékkal élő gyermekek összességében kirekesztettek maradnak az iskolából és a jó minőségű tanulásból¹⁴; hangsúlyozza, hogy a Global Women's Health Index szerint az elmúlt 12 hónapban az EU-ban a nők 44%-át nem tesztelték a nők számára kritikus négy betegség egyikére sem; megjegyzi, hogy a nemek közötti egyenlőtlenség akadályozza a nőket és lányokat abban, hogy

¹³ Save the Children, „[Over 200,000 more children are at risk of poverty in the European Union: Save the Children report](#)”, Több mint 200 000-re több gyermeket érint a szegénység kockázata az Európai Unióban: a Save the Children jelentése, 2023. március 7.

¹⁴ Az UNICEF Európával és Közép-Ázsiával foglalkozó regionális irodája, „[Situation of Children in Europe and Central Asia](#)” (A gyermekek helyzete Európában és Közép-Ázsiában), 2023. január.

hozzáérjenek az egészségügyi információkhoz és a kritikus szolgáltatásokhoz; hangsúlyozza, hogy csökkenteni kell a nők egészségügyi ellátás terén fennálló egyenlőtlenségeit; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nemzeti roma stratégiákban helyezték előtérbe a gyermekek jogait, és biztosítsák, hogy a roma gyermekek egyenlő mértékben hozzáérjenek az alapvető szolgáltatásokhoz, különös tekintettel a koragyermekkori nevelésre és gondozásra, az általános és középfokú oktatásra, az egészségügyi ellátásra, a táplálkozásra és a megfelelő lakhatásra; megjegyzi, hogy a megkülönböztetés többféle formájával szembesülő lányok esetében a jogaikhoz való hozzáférés és a szegénység leküzdése előtt álló akadályok még összetettebbek; megjegyzi, hogy emiatt valószínűleg figyelmen kívül hagyják őket a kiszolgáltatott csoportok szükségleteinek kezelésére irányuló tervekben; kiemeli az állami és a magánoktatásba történő beruházások fontosságát, amelyek célzott tanítási módszereket és egyénre szabott megközelítést biztosítanak a kiszolgáltatottabb társadalmi csoportokhoz tartozó gyermekek számára, mint amilyenek például a kirekesztésnek kitett családok és közösségek; hangsúlyozza, hogy ennek a megközelítésnek magában kell foglalnia a tanárok, a szociális és oktatási szakemberek, a családok és a közösségek közötti együttműködést; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a 2020–2030-as európai fogyatékosügyei stratégiában érvényesítsék a gyermekek jogait, és támogassák a családokat, ugyanakkor fektessenek be a gyermekek és családjaik önrendelkezésének elősegítésébe és az önálló élethez való jogukba;

23. emlékeztet arra, hogy Európában 9 millió (10 és 19 éves kor közötti) serdülő él mentális betegségekkel, és az esetek több mint felét szorongás és depresszió okozza; hangsúlyozza, hogy a nők és az LMBTQIA+ közösség tagjai körében a megkülönböztetés és a marginalizálódás miatt súlyosabb mentális zavarok tapasztalhatók¹⁵; hangsúlyozza továbbá, hogy a kiséző nélküli gyermekek és a serdülő migránsok körében is magas a mentális egészségügyi zavarok előfordulása, mivel azok a körülmények, amelyekkel e gyermekek szembesülnek, jelentős hatással vannak a mentális egészségre; megjegyzi, hogy a Covid19-cel kapcsolatos korlátozások súlyosan korlátozták a gyermekek társadalmi lehetőségeit és interakcióit, széles körű fennakadásokat és a depresszió tüneteinek növekedését okozva, különösen a serdülő lányok esetében¹⁶; megjegyzi, hogy az iskolák elősegítik a mentális egészséghez és a pszichoszociális támogatáshoz való hozzáférést; emlékeztet arra, hogy az Unicef olyan bevált stratégiákat emelt ki, mint a serdülők tudatosságát és a mindennapi élethez szükséges érzelmi készségeit erősítő programok végrehajtása, a mentális egészségügyi tanácsadási szolgáltatások integrálása az oktatásba, a tanárok és a személyzet képzése a diákok jóllétének erősítése érdekében, valamint biztonságos terek létrehozása a gyermekek számára, ahol megvitathatják és megoszthatják aggodalmaikat¹⁷; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak megfelelő finanszírozást kell elkülöníteniük a mentális egészségügyi és pszichoszociális problémák kezelésére és a regionális

¹⁵ UNICEF, „[The Mental Health Burden Affecting Europe’s Children](#)” (Az európai gyermekeket érintő mentális egészségügyi teher), 2021. október 4.

¹⁶ Save the Children, „Guaranteeing Children’s Future – How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do” (A gyermekek jövőjének biztosítása – Hogyan érinti a Covid19, a megélhetési költségek és az éghajlati válságok a szegénységben élő gyermekeket, és mit kell tenniük az európai kormányoknak), 2023. március.

¹⁷ UNICEF, „[The Mental Health Burden Affecting Europe’s Children](#)” (Az európai gyermekeket érintő mentális egészségügyi teher), 2021. október 4.

infrastruktúrák javítására az ESZA+ és az Európai Regionális Fejlesztési Alap keretében, beleértve a kiszolgáltatott csoportoknak szóló célzott programokat is;

24. megjegyzi, hogy a nők egészségügyi egyenlőtlenségei szorosan kapcsolódnak a társadalmi-gazdasági helyzethez és a földrajzi régióhoz, és hogy alapvető fontosságú a nők életét és egészségét az élet különböző szakaszaiban meghatározó társadalmi és gazdasági tényezők figyelembevétele; rámutat arra, hogy valamennyi tagállamban hiányoznak a magas színvonalú, hozzáférhető, elérhető és megfizethető gondozási szolgáltatások, beleértve a vidéki térségeket is; rámutat, hogy a jogi, pénzügyi, gyakorlati, társadalmi és kulturális akadályok és korlátozások széles skálája miatt a szexuális és reprodukív egészség és jogok, köztük a biztonságos és legális abortusz az EU tagállamain belül és azok között is nagy eltéréseket mutat; emlékeztet arra, hogy a szexuális és reprodukív egészség és jogok a nemek közötti egyenlőség előfeltételei;
25. emlékeztet arra, hogy az agresszív háború elől menekülő ukrán női menekültek közül sokan különböző uniós és nem uniós országokban élnek, és figyelembe kell venni a gyermekgondozási szükségleteiket, de nemcsak a munkaerőpiachoz való hozzáférésük megkönnyítése érdekében, hanem a nyelvtanulásuk és gyermekeik társadalmi beilleszkedésének megkönnyítése érdekében is; kiemeli, hogy az ukrain háború gyengítette az egészségügyi ellátáshoz, többek között a szexuális és reprodukív egészséggel és jogokkal kapcsolatos szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és kritikus helyzethez vezetett a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek szexuális és reprodukív egészséggel és jogokkal kapcsolatos szükségleteinek kielégítése terén;
26. felhívja a tagállamokat, hogy foglalkozzanak az ukrán menekült nők előtt álló kihívásokkal, mint például a nyelvi akadályok, a társadalmi elszigetelődés nagyobb valószínűsége és a korlátozott kapcsolati háló; megjegyzi, hogy az ukrán menekülteket még inkább veszélyeztetheti a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázata; megjegyzi, hogy a gondozási kötelezettségek akadályozzák az ukrán nők (33%) munkavállalását, szemben az ukrán férfiakkal (9%); felhívja a tagállamokat, hogy kezeljék ezeket a kihívásokat azáltal, hogy célzott támogatást – például gyermekgondozási támogatást vagy járulékokat – kínálnak a gyermekgondozás számára¹⁸;
27. hangsúlyozza, hogy a Save the Children¹⁹ jelentése szerint több gyermek él fegyveres konfliktusok által sújtott területeken, mint az elmúlt két évtizedben bármikor (különösen Afganisztánban, Jemenben, Dél-Szudánban, a Közép-afrikai Köztársaságban, a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Szíriában, Irakban, Maliban, Nigériában és Szomáliában), és évente 100 000 csecsemő hal meg a konfliktusok következtében; emlékeztet arra, hogy 2017-ben 420 millió gyermek élt konfliktusok által sújtott területeken (a világ összes gyermekének 18%-a), ami 30 millióval több, mint az előző évben;
28. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy küzdjenek a strukturális megkülönböztetés ellen, és biztosítsanak mindenki számára korlátlan és

¹⁸ Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, „[What are the integration challenges of Ukrainian refugee women?](#)” (Milyenek az ukrán menekült nők integrációs kihívásai?), 2023. május 30.

¹⁹ Save the Children, „Stop the War on Children: Protecting children in 21st century conflict” (Állítsuk meg a gyermekek ellen folyó háborút: A gyermekek védelme a 21. századi konfliktusokban), 2019.

megkülönböztetéstől mentes hozzáférést a munkaerőpiachoz, ami egyben javítja a gyermekek fejlődését, erősíti a társadalmi befogadást és a méltányosságot, és csökkenti a szegénységet; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy terjesszenek elő egyedi intézkedéseket a menekültek és migránsok magas színvonalú foglalkoztatáshoz és állásbiztonsághoz való hozzáféréseinek előmozdítása érdekében; e tekintetben kiemeli a bérek átláthatóságáról és a minimálbérekről szóló európai irányelveket²⁰, amelyek olyan további intézkedések, amelyek célja a nemek közötti bérszakadék megszüntetése; rámutat, hogy a méltányos javadalmazás hozzájárul a nők szegénységének fenntartható kezeléséhez; hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozás lehetővé teszi a nemzeti szintű támogatást és beruházásokat a gyermekszegénység elleni küzdelem és a társadalmi befogadás előmozdítása érdekében;

29. felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy olyan gazdaság felé való átállás előmozdítását célzó intézkedéseket és ajánlásokat, amely a gondozást helyezi az uniós és nemzeti politikák középpontjába, a minőségi gondozási szolgáltatásokhoz, például az oktatáshoz való időszerű és egyenlő hozzáféréssel, miközben hatékonyan használja fel az elérhető uniós eszközöket, és biztosítson megfelelő forrásokat ezen a területen; megismétli, hogy az ESZA+ mellett más uniós finanszírozási források is felhasználhatók közvetlenül vagy közvetve olyan programok finanszírozására, amelyek befolyásolják a gyermekek és családjaik életét, például az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap;
30. felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak létre egy rendszert a szoptatás uniós szintű nyomon követésére a valóság megértése és a szoptatást támogató politikák megfogalmazásának elősegítése érdekében, összhangban a WHO ajánlásaival;
31. szorgalmazza, hogy a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésnek és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezésnek az elvei jelenjenek meg minden szakpolitikai területen, valamint amikor olyan intézkedéseket alakítanak ki, amelyek egy adott, a nőket és a lányokat érintő válságra adnak választ; hangsúlyozza ezért, hogy külön lebontott adatokat kell gyűjteni, és nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szakértelmet és nemi szempontú hatásvizsgálatokat kell kidolgozni a nemi dimenzió teljes körű integrációjának biztosítása, valamint e politikák nőkre gyakorolt konkrét hatásainak jobb megértése és kezelése érdekében; kéri, hogy fogadjanak el a nemek közötti egyenlőségre irányuló intézkedéseket az erre a célra elkülönített forrásokkal, hogy kezeljék a nők sajátos szükségleteit a többszörös válság negatív hatásait követően, különösen a foglalkoztatás, a nemi alapú erőszak és a szexuális és reprodukció egészség és jogok területén, beleértve adott esetben a NextGenerationEU keretében és a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben rendelkezésre álló programokat és intézkedéseket is.

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2041 irányelve (2022. október 19.) az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről (HL L 275., 2022.10.25, 33. o.).

**INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT
BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL**

Az elfogadás dátuma	19.9.2023
A zárószavazás eredménye	+ : 24 - : 2 0 : 4
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Lina Gálvez Muñoz, Livia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Christine Schneider, Sylwia Spurek
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Abir Al-Sahlani, Silvia Modig, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Laura Ballarín Cereza

**A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA**

24	+
ID	Annika Bruna
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider, Eleni Stavrou
Renew	Abir Al-Sahlani, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Silvia Modig, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

2	-
ECR	Johan Nissinen
ID	Christine Anderson

4	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Maria Veronica Rossi
NI	Livia Járóka
PPE	Arba Kokalari

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	7.11.2023
A zárószavazás eredménye	+ : 33 - : 5 0 : 3
A zárószavazáson jelen lévő tagok	João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Dominique Bilde, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Jordi Cañas, Leila Chaibi, Ilan De Basso, Margarita de la Pisa Carrión, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Helmut Geuking, Alicia Homs Ginel, Irena Joveva, Ádám Kósa, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Sara Matthieu, Max Orville, Sandra Pereira, Dragoş Pişlaru, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Mounir Satouri, Monica Semedo, Eugen Tomac, Romana Tomc, Marianne Vind, Tomáš Zdechovský
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Gheorghe Falcă, Romeo Franz, Lukas Mandl, Eugenia Rodríguez Palop, Birgit Sippel
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Asim Ademov, Attila Ara-Kovács, João Pimenta Lopes, Thijs Reuten

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN

33	+
PPE	Asim Ademov, Jarosław Duda, Gheorghe Falcă, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Stelios Kypouropoulos, Lukas Mandl, Eugen Tomac
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Jordi Cañas, Irena Joveva, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo
S&D	João Albuquerque, Attila Ara-Kovács, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Estrella Durá Ferrandis, Alicia Homs Ginel, Thijs Reuten, Daniela Rondinelli, Birgit Sippel, Marianne Vind
The Left	Leila Chaibi, Sandra Pereira, João Pimenta Lopes, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Romeo Franz, Katrin Langensiepen, Sara Matthieu, Mounir Satouri

5	-
ECR	Chiara Gemma, Margarita de la Pisa Carrión, Elżbieta Rafalska, Pirkko Ruohonen-Lerner
PPE	Romana Tomc

3	0
ID	Dominique Bilde
NI	Ádám Kósa
PPE	Tomáš Zdechovský

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás